

Маълум бўлишича, буюртмачи томонидан шартномада белгиланган муддатларда маблағлар ўтказилмагани ва мазкур объектлар учун бириктирилган махсус техник назоратчиларнинг масъулиятсизлиги оқибатида қурилиш ишлари пайсалга солинган.

...Оёқ ости зах, уйлар совуқ, берган овқатлари қорин тўйдирмасли. Йўл харажатларию паспортимни олишга кетган пулларни рўқча қилиб, бўйнимга анча-мунча қарз юкни остигдан эди. Ҳамроҳларим ҳам мендан қолишмасли. Мен бундай хўрликларга илгари сира дуч келмагандим.

Ҳуқуқ

Mustaqillik huquq demakdir

O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI BOSH
PROKURATURASINING
NASHRI

1997-yil 27-avgustdan chiqa boshlagan www.huquq-gazeta.uz
2011-yil 31-mart, №13 (742)

Парламентда

Жамият ва давлат бошқарувидаги ислохотлар

Истиқлол йилларида Президентимиз бошчилигида амалга оширилаётган изчил ислохотлар жамият ва давлат бошқаруви тубдан ўзгартирди. Қонунчилик соҳасида амалга оширилаётган ислохотлар мамлакатни янгилаш ва модернизация қилишда шак-шубҳасиз янги босқични бошлаб берди.

Жорий йилнинг 25-26 март кунлари бўлиб ўтган Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг бешинчи ялпи мажлиси ҳам ана шу ислохотларни қамраб олди. Мажлисни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Раиси И.Собиров олиб борди. Унда Сенат ваколатига кирувчи йигирмадан ортик масалалар кўриб чиқилди.

Хусусан, сенаторлар "Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг айрим моддаларига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида" (78, 80, 93, 96 ва 98-моддаларига) "Ўзбекистон Республикасининг Қонуни кўриб чиқилди. Мазкур қонунга мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 98-моддасига Бош вазир номзодини кўрсатиш ва тасдиқлашнинг янги конституциявий тартиби киритилмоқда. Бунда Бош вазир номзоди Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасида энг кўп депутатлик ўринларини олган сиёсий партия ёки тенг миқдордаги энг кўп депутатлик ўринларини қўлга киритган бир неча сиёсий партия томонидан кўрсатилади.

Сенаторлар Конституцияга киритилаётган бошқа тузатишлар ҳам муҳим принципал аҳамиятга эга эканлигини алоҳида таъкидлаб, ҳар томонлама муҳокамадан кейин қонунни маъқуллашди.

Шундан сўнг сенаторлар "Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг айрим моддаларига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида" (78, 80, 93, 96 ва 98-моддаларига) "Ўзбекистон Республикаси Қонуни қабул қилиниши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш ҳақида" "Ўзбекистон Республикаси Қонуни кўриб чиқилди ва маъқуллашди.

Ахборот соҳасини яна демократлаштириш, аҳолининг ахборот-кутубхона ресурсларидан кенг фойдаланиши, ўз эҳтиёжларига мувофиқ ахборот таллаш эркинлигини таъминлаш, маънавий бой ва баркамол шахсининг ижодий ривожланиши учун, жумладан, замонавий ахборот технологияларидан фойдаланган ҳолда имкониятлар яратиш мақсадида ишлаб чиқил-

ган "Ахборот-кутубхона фаолияти тўғрисида" "Ўзбекистон Республикаси Қонуни ҳам сенаторлар томонидан кўриб чиқилди ва маъқуллашди.

Суд-ҳуқуқ тизимини янада демократлаштиришга, одил судловнинг обрўсини оширишга қаратилган "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида" "Ўзбекистон Республикаси Қонуни сенаторлар томонидан маъқуллашди. Қонунга мувофиқ, фуқаролик ишлари бўйича туманлараро, туман (шаҳар) судининг қонун билан ўз ваколатига киритилган ҳолда имкониятлар яратиш маъмурий ҳуқуқбузарликлар

тўғрисидаги ишларни кўриш борасидаги ваколатлари кенгайтирилмоқда ("Судлар тўғрисида" "Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 37-моддаси).

Жиноят, жиноят-процессуал қонун ҳужжатларини янада либераллаштиришга қаратилган "Ўзбекистон Республикаси Жиноят-процессуал кодексининг 245 ва 246-моддаларига ўзгаришлар киритиш тўғрисида" "Ўзбекистон Республикаси Қонуни ҳам сенаторлар муҳокамасидан сўнг бир овоздан маъқуллашди. Қонунда хорижий мамлакатлардан республиканинг тергов ҳибсхоналарига келтирилган айбланувчиларни қамоқда сақлаб туриш муддатларини

Ўткиржон ДЕҲҚОНОВ
«Huquq»

ҳисоблаш тартиби белгиланмоқда.

Шунингдек, сенаторлар томонидан "Радиациявий хавфсизлик тўғрисида" "Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгаришлар ва қўшимча киритиш ҳақида" "Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 4-моддасига ўзгаришлар киритиш ҳақида" "Транспорт воситалари эгаларининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий сугурта қилиш тўғрисида" "Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 4-моддасига ўзгаришлар киритиш ҳақида" "Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгариш ва қўшимчалар киритиш ҳақида" "Ўзбекистон Республикаси Қонуни атрофлича муҳокама қилинди ва маъқуллашди.

Сенатнинг икки кунлик ялпи мажлисида 20 дан ортик масала, шу жумладан, 11 та қонун кўриб чиқилди.

Ялпи мажлисда Вазирлар Маҳкамасининг тақлиф этилган аъзолари, вазирликлар ва идораларнинг раҳбарлари, оммавий ахборот воситаларининг вакиллари иштирок этдилар.

Самарадорлик — давр талаби

Ўзбекистон истиқлолга эришгач, барча соҳаларда бўлгани каби қонун ижодкорлиги соҳасида ҳам тўб ислохотлар амалга оширилди. Айниқса, мамлакатимизда 2005 йилдан эътиборан икки палатали парламентнинг барпо этилиши бу борада эришилган муҳим ютуқлардан бири бўлди. Икки палатали парламентини барпо этишдан кўзланган мақсадлардан бири ҳам айнан Юртбошимиз таъкидлаганидек, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ўз фаолиятини доимий профессионал тарзда олиб боришини назарда тутган ҳолда парламентнинг қонун ижодкорлиги борасидаги ишининг сифатини кескин оширишдан иборат ҳисобланади.

Дарҳақиқат, қонун ижодкорлиги жараёнининг самарадорлигини ошириш мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштиришда муҳим аҳамият касб этади. Зеро, шу орқали давлат ва жамият ҳаётида муҳим ўрин тутадиган қонунларни яратиш, уларнинг ҳуқуқни қўллаш амалиётида самарали амалга оширилишини таъминлашга эришиш мумкин бўлади.

Шу ўринда таъкидлаш керакки, мамлакатимизда қонун ижодкорлигини ривожлантиришга қаратилган ҳуқуқий асослар яратилиб, ҳозирги кунда янада такомиллаштирилмоқда. 2000 йил 14 декабрдаги Ўзбекистон Республикасининг "Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида" "ги, 2006 йил 11 октябрдаги "Қонунлар лойиҳаларини тайёрлаш ва Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасига киритиш тартиби тўғриси-

да" "ги Қонунлари шулар жумласидандир. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тушунчаси, турлари ва уларга қўйилаётган асосий талабларни белгилайдиган "Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида" "ги Қонун шубҳасиз, мамлакатимизда қонун ижодкорлиги жараёнининг ривожланишига, норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг сифатини оширишга ҳамда уларни амалда бир хилда қўлланилишини таъминлашга хизмат қилмоқда. Шу кунга қадар мазкур қонунга бир қатор ўзгариш ва қўшимчалар киритилган. Масалан, 2003 йил 12 декабрдаги "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгаришлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида" "ги Қонунга қўра, Ўзбекистон Республикасининг "Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида" "ги Қонунига қўшимча киритилиб, маҳаллий давлат ҳокимияти

органларининг норматив хусусиятга эга бўлган қарорлари лойиҳаларининг юридик экспертизаси вилоятлар ва Тошкент шаҳар адлия бошқармалари томонидан амалга оширилиши назарда тутилди, норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни эълон қилишнинг расмий манбалари аниқлаштирилди. 2004 йил 3 декабрдаги "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгаришлар ва қўшимчалар киритиш, шунингдек айрим қонун ҳужжатларини ўз кучини йўқотган деб топиш тўғрисида" "ги Ўзбекистон Республикасининг Қонунига қўра, Ўзбекистон Республикасининг "Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида" "ги Қонунига ўзгаришлар киритилиб, норматив-ҳуқуқий ҳужжатнинг лойиҳасини норматив-ҳуқуқий ҳужжатни қабул қилувчи органга киритиш тартиби такомиллаштирилди. Норматив-ҳуқуқий ҳужжатнинг расмий матнини имзо қўйиб тасдиқлаш тартибига ўзгариш киритилиб, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг қарорлари Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатаси Спикери томонидан, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг қарорлари эса Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати Раиси томонидан тасдиқ-

ланиши белгиланди. Шунингдек, мазкур қонунда норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни эълон қилишнинг расмий манбалари рўйхатига аниқлик киритишга қаратилган ўзгаришлар ўз ифодасини топди.

Бироқ мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш жараёнлари босқичма-босқич, изчиллик билан амалга оширилаётган бир пайтда қонун ижодкорлиги жараёнининг самарадорлигини янада юкори даражага кўтаришни тақозо этмоқда. Зеро, Ўзбекистон Республикаси Президентини Ислом Каримов "Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш Концепцияси" да таъкидлаганидек, бундан ўн йил олдин қабул қилинган амалдаги "Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида" "ги Қонуннинг янги тахирини қабул қилишни бугун ҳаётнинг ўзи талаб қилмоқда. Давлатимиз раҳбари "Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида" "ги Қонуннинг янги тахирини қабул қилиш заруратининг қуйидаги омиллари мавжуд эканлигини кўрсатади. Булар, биринчидан, ўтган даврда қонун ижодкорлиги жараёни кенгайганлиги ва бирмунча мураккаб-лашганлиги. Иккинчидан, норматив-ҳуқуқий ҳужжатларнинг асосланганлиги ва сифатига нисбатан талаблар сезиларли даражада ошганлиги.

Бузғунчи ғоялардан сақланинг

Бугун дунё мамлакатлари турли ёт ғоялар таъсиридан ўз фуқароларини ҳимоя этиш йўлида ҳамкорликка курашаётган бўлишига қарамай, бу каби таҳдидлар ҳаши-ҳамон учраб турибди. Шу боис, республикамизда ҳам аҳолини диний экстремизм, терроризм ва бошқа шу каби таҳдидлар, шунингдек, турли ахборот хуружларидан сақлаш мақсадида зарур чора-тадбирлар кўриб келинмоқда.

Бу йўналишда асосий эътибор Ўзбекистон Республикасининг 1998 йил 1 майдаги "Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида"ги Қонуни ҳамда "Ўзбекистон Республикасида диний экстремизм ва терроризмга қарши курашни кучайтиришга қаратилган тадбирлар дастури" ижросини таъминлашга қаратилган. Укази қилинган тадбирларда қонунга хилоф равишда диний мазҳабларга қаршиликни мавзудаги нашрлар, видео ва аудио маҳсулотларини тайёрлаш, импорт қилиш ҳамда сотувга чиқарилишининг олдини

олиш каби қатор ҳолатларга жиддий аҳамият берилаяпти. Текширишлар давомида бир қатор қонунбузилиши ҳолатлари аниқланиб, айбдор шахсларга нисбатан амалдаги қонунларга мувофиқ тегишли чоралар кўрилмоқда.

2011 йилнинг ўтган даврида ҳудудий прокуратуралар томонидан "Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида"ги Қонун ижроси юзасидан 4 мартаба текшириш ўтказилди. Натижаларига кўра, қонунбузилиши сабаблари, унга имконият яратган шарт-шароитларга барҳам

бериш ҳақида 4 та тақдимнома киритилди, 55 нафар шахс қонунбузилишига йўл қўймаслик ҳақида расман огоҳлантирилиб, прокурорларнинг қарорларига асосан 2 нафар шахс интизомий, 3 нафар шахс эса маъмурий жавобгарликка тортилди.

Хусусан, Департаментнинг Тошкент шаҳар бошқармаси ходимлари томонидан ўтказилган тадбирда, фуқаролар А.Абдурашидов, У.Саттаров, А.Маликов, С.Исमतов ва бошқалар ўзаро тил бириктириб, қонунга хилоф равишда яширин цех ташкил этиб, ҳар хил жанрдаги DVD ва CD лазер дискларга ёзиб фаолияти билан шуғулланиб келишганлиги маълум бўлди. Тадбир давомида улардан жами 8,2 млн. сўмлик дисклар ва бошқа жиҳозлар ашёвий далил сифатида олиб кўйилди. Ушбу

Шухрат ВОҲИДОВ,
Бош прокуратура бўлим прокурори

ҳолат юзасидан Департаментнинг Тошкент шаҳар бошқармаси томонидан фуқаро А.Абдурашидовга нисбатан ЖКнинг 188-моддаси 2-қисми "в" банди, 190-моддаси 2-қисми "б" банди ва 127-моддаси 3-қисми "б" банди, фуқаролар У.Саттаров ва бошқаларга нисбатан эса ЖКнинг 188-моддаси 2-қисми "в" банди, 190-моддаси 2-қисми "б" банди билан жиноят иши кўзгатилади.

Бундан ташқари, Хоразм вилояти МХХ, ИИБ ва божхона органлари ходимлари ҳамкорлигида ўтказилган тадбирда Урганч шаҳрида яшовчи фуқаро А.Раҳимов Россиянинг Екатеринбург шаҳрида 6 дон диний мазҳабига DVD ва CD

дискларни сотиб олиб, Ўзбекистон Республикаси божхона чегарасидан ўтказганлиги аниқланган. Ушбу ҳолат юзасидан А.Раҳимовга нисбатан ЖКнинг 246-моддаси 1-қисми ва 2441-моддаси 3-қисми "а" банди билан жиноят иши кўзгатилади.

Бундан махсулотлар очикдан-очик диний экстремизм ва фундаментализм ғояларини тарғиб этмаса-да, диний давват ҳамда миссионерликка, айрим диний мазҳаблар хусусида истилофларга сабаб бўлиши мумкинлигини, қолаверса, ёшларга турли даражада салбий таъсир кўрсатишини ҳисобга олган ҳолда назорат тадбирларини доимий йўлга қўйиш фойдалан ҳоли бўлмайд.

Шу боис, юқоридаги каби ҳолатларга барҳам бериш мақсадида хориждан олиб келинган диний мазҳабларга қаршиликни мавзудаги нашрлар, видео ва аудио маҳсулотлари ҳамда ўқув муассасалари, бозорлар ҳамда бошқа аҳоли тўпланадиган савдо жойлари ҳам доимий назоратга олинмоқда.

Андижон вилоят прокуратура органлари томонидан жиноятчиликка қарши кураш ва унинг олдини олиш борасидаги ишлар ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар, маҳаллий ҳокимликлар, фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари, маҳалла ва чегара посбонлари ҳамда кенг жамоатчилик билан ҳамкорликка амалга оширилмоқда. Бунда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Жиноятчиликка қарши курашда профилактика хизмати ролини кучайтириш тўғрисида"ги Қарори ижросини таъминлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Тадбирлар самараси

Муҳаммаджон ТЕШАБОВЕВ,
Андижон вилоят прокуратураси бўлим прокурори

Вилоят ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идораларининг Мувофиқлаштирувчи кенгаши йиғилишида қабул қилинган махсус "Профилактика йили" Дастури ижросига оид маълумотларни мунтазам равишда таҳлил қилиб, қўшимча чора-тадбирлар белгиланиши йўлга қўйиш мақсадида вилоят прокуратураси ҳамда вилоят ИИБ ҲОҲБ ходимларидан иборат таркибда ишчи гуруҳи ташкил этилди. Жиноятчилик ва ҳуқуқбузарликларнинг ортиси қузғалинган шаҳар ва туманларда бунинг сабаб ва шароитларини ўрганиш ҳамда бартараф этилишига қаратилган тадбирлар илчил амалга оширилмоқда.

Жиноятнинг катта-кичиги бўлмайди, ҳар қандай жиноят оддий ҳуқуқбузарлик ёки жанжалдан келиб чиққан барчамизга аён. Мисол тариқасида оладиган бўлсак, вилоятда 712 та хонадон оилавий турмушлари доирасида жанжал қилувчилар, 4861 нафар шахс сурункали илчүвчилик рўйхатида олинган. Шу боис жиноятчиликка қарши кураш ва унинг олдини олиш профилактикаси энг аввало оиладан бошланади. "Оила-маҳалла-мактаб" концепцияси ҳаётга татбиқ этилди. Вилоят прокуратураси ва ички ишлар бошқармаси вакиллари вилоятда жиноятчилик кескин ортан ҳудудлар — Марҳамат ва Олтинқўл туманларида ҳокимлик, ўзини-ўзи бошқариш органлари, Хотин-қизлар кўмиталари, "Камолот" ЕИХ, "Маҳалла", "Нуруний" жамғармалари ва фалолари иштирокида Мувофиқлаштирувчи кенгаши йиғилишларини ўтказишди. Шу билан бир қаторда, милиция таянч пунктлари фаолиятини яхшилаш, фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органларида юритилаётган "Оила паспорти" имкониятларидан фойдаланиб, ижтимоий фойдали меҳнатдан бўйинловчилар, жамоатчилик вакилларига нисбатан бепасандлик билан муносабатда бўлувчилар, шунингдек, диний экстремистик оқимларга мойил бўлган шахслар ҳақидаги маълумотларни олиш ва уларни ИИБ ва милиция таянч пунктларида жамланганини ташкиллаштириш чоралари кўрилди.

Вилоят ҳудудида содир этилиши мумкин бўлган гайриижтимоий ҳаракатлар ва ҳуқуқбузарликларни барвақт аниқлаш, уларнинг олдини олиш ишларини жадаллаштириш мақсадида милиция таянч пунктларидан 257 та маҳалла фуқаролар йиғинлари билан бир биога жойлаштирилиб, компьютер, алоқа воситалари билан таъминланди.

Кўрилган чора-тадбирлар натижасида умумий жиноятчиликнинг 8,2 фоизга камайишига эришилди. Шунингдек, ўзгалар мулкани талон-торож қилиш каби жиноятларни аниқлаш, муқаддам содир этилган жиноятларни фож этиш ишлари ўтган йилга нисбатан бирмунча яхшиланди.

Бундан ташқари, ўтказилган тадбирлар давомида паспорт режими ва Ўзбекистон Республикасига кириш-чиқиб тартибини бузиш билан боғлиқ 8000 дан зиёд ҳолатлар аниқланиб, 7105 нафар шахс маъмурий жавобгарликка тортилган. 38 нафар шахсга нисбатан жиноят ишлари кўзгатилиб, 2657 нафар чет эл фуқароси Ўзбекистонда бўлиш қоидаларини бузганлиги учун депортация қилинган.

Вилоят ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар томонидан одам савдоси билан боғлиқ жиноятларга қарши кураш ва уларнинг олдини олиш борасида амалга оширилган тадбирлар натижасида 7 нафар шахс жиноий жавобгарликка тортилган. Ушбу кўрсаткич 2010 йилда 8 нафарни, 2009 йилда 30 нафарни ташкил қилганлиги эса кўрилган чора-тадбирлар самардорлигининг ортанлигидан далolat беради.

Чорва ҳам эътиборга муҳтож

Аҳолининг чорва маҳсулотларига бўлган талабини қондириш кишлоқ ҳўжалиги соҳасидаги муҳим вазифалардан бири ҳисоблангани боис, қорамоллар сонини, қўй-эчкилар туёғини кўпайтириш мазкур вазифани ҳал қилишда асосий омиллардан саналади.

Қорақалпоғистон Республикаси ўзининг географик жойлашиши жиҳатидан чорва молларини боқиш, кўпайтириш учун бир қанча табиий қулайликларга эга. Бу ўринда серўт ййловлар ҳамда кўллар назарда тутилмоқда. Айниқса, Президентимизнинг 2006 йил 23 мартдаги "Шахсий ёрдамчи деҳқон ва фермер ҳўжаликларига чорва молларини кўпайтириши рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги ва Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 21 апрель кунги шу соҳага оид қарорлари мазкур соҳанинг ривожини кўпайтиришга амал бўлди.

Бугун Қорақалпоғистон Республикаси ҳўжаликларига минглаб бош чорва моллари боқилиб, уларнинг соғлом ва махсулдор ўсишлари учун тегишли чора-тадбирлар ишлаб чиқилмоқда. Давлат ветеринария бошқармаси ва унинг жойлардаги станция ҳамда лабораторияларида кузатув ишлари мутасил равишда ўтказилаётир.

Республикамизда амалга оширилаётган хайрли ишлар билан бирга чорвадорларнинг машҳақтати меҳнатларини ҳам инкор этмаган ҳолда айрим ширкат ҳўжаликларини, ферма ва

Қадрибай БЕКМУРАТОВ,
Қорақалпоғистон Республикаси прокуратураси бўлим бошлиғи

отарларда бу ишга эътиборсизлик билан қараётган ҳолатлардан кўз юмиб бўлмайди.

Далилларга мурожаат қилсак: Республика бўйича ўтган йили 4461 бош молнинг харом ўлишига йўл қўйилиб, 3485 бош мол мажбурий сўйиб юборилган. Ветеринария хизмати ходимлари томонидан жойларда аниқланган қонунбузарликлар бўйича ҳисобланган 3 млн. 252 минг сўмлик жарима айбдорлардан ундириб олинди.

Прокуратура органлари томонидан ўтказилган текширувларда қонунга зид тарздаги ҳўжатларга нисбатан 8 та протест киритилиб, 31 та тақдимнома ҳамда 29 та огоҳлантириш берилди. 103 нафар шахс маъмурий, интизомий ва моддий жавобгарликка тортилиб, 55073 минг сўмлик моддий зарар ихтиёрий равишда ундирилди. Қўпол қонунбузарлик ҳолатлари бўйича 17 та жиноят иши кўзгатилади.

Масалан, Кегейли туманидаги "Қозонкеткен" кишлоқ ҳўжалик ширкатининг чўпонлари 853 бош қорамолларнинг талон-торож бўлишига йўл қўйиб, 261887,5 минг сўмлик зарар етказган бўлсалар, Эллиққалъа туманидаги "Буҳан-Мерей" ширкат ҳўжалигининг чўпонлари 2116 бош майда шохли молларни талон-торож қилганлар. Бу маъсулиятсизлик ширкатга 59 млн. сўмдан кўпроқ моддий зарар келтирди. Иккала ҳолат бўйича ҳам жиноят иши кўзгатилади.

Нима бўлганда ҳам, маълум маънода ризқ-рўзимиз манбаи бўлган чорвачиликка алоҳида эътибор билан қарашимиз даркор.

Қасддан бўйин товлаган эди

Зевар Баротова 2009 йил 23 февралда давлат рўйхатидан Навоий шаҳар ҳокимлигида ўтказилган "Jamshid Jahongir Servis" хусусий корхонасининг раҳбари. У фаолиятини яхши ниятлар билан қонуний бошлаган бўлса-да, тез орада қандай қилиб қўнғирлик йўлига кириб қолганини ўзи ҳам билмай қолди. Даставвал, гарчи ишламаган бўлса-да, О.Солиевани бош ҳисобчи қилиб расмийлаштириб, ДСИга топширилган ҳисобот ҳўжатларига унинг ўрнига имзо қўйишни ўзлаштирди. Шунингдек, бюджетга тўланиши лозим бўлган ягона солиқ тўловларини тўламаслик мақсадида 2009 йилда амалга оширилган улгуржи савдо фаолияти бўйича 139 млн. 635 минг сўмлик ҳамда чакана савдо фаолияти бўйича 50 млн.

602 минг сўмлик, жами эса 190 млн. 237 минг сўмлик ялпи тушумини ҳисоботларда кўрсатмади. Яъни, солиқ солинадиган объектларни яшириб, 5 фоизлик солиқ ставкасидан 10 млн. 505 минг сўмлик ягона солиқ тўловларини тўлашдан қасддан бўйин товлаб, давлат манфаатларига жиддий зарар етказди.

Юқорида қайд этилган 50 млн. 602 минг сўм маблағ "Кизилқумцемент" ОАЖдан харид қилинган цемент маҳсулотларига тегишли бўлиб, З.Баротова цементни терговда аниқлашнинг имкони бўлмаган шахсларга нақд пулга сотиб, сотувдан тушган пулларни банк муассасасига топширмай, бошқа мақсадларга ишлатган. Натижада, товарлар савдоси ва хизмат кўрсатиш қоидалари бузилган.

Ихтиёр КАРИМОВ,
Навоий вилоят прокуратураси бўлим прокурори

Бундан ташқари, у тегишли қонун талабларини бузган ҳолда, бухгалтерия ҳисоботларини қонунга белгиланган тартибда юритмасдан, уларнинг қонуний сақланишини таъминламаган. Хусусий корхонада ўтказилган текшириш ва тергов ҳаракатлари давомида корхонанинг муҳим аҳамиятга эга бўлган ҳўжатларини қасддан тақдим этмасдан яширган.

Судланганич З.Баротовага нисбатан Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг тегишли моддаларига асосан кўзгатирилган жиноят иши Амнистия акти қўлланилган ҳолда тугатилди.

Тадбиркорга кенг йўл

Ҳаёт инсонни мунтазам равишда ҳаракат қилиш ва олға интилишга ундайди. Зеро, ҳаракатда баракат бор. Мамлакатимизда юз бераётган жараёнлар: ислохотлар, модернизация ва барча соҳаларни узлуксиз ривожлантириш тамойиллари ана шу мақсадни кўзда тутadi. Мақсадимиз эса эзгу, ниятимиз бутун.

Меҳнат қил, ярат, фаровон яша. Тадбиркорлик замирида асосан ана шундай гоялар ётади. Дарҳақиқат, халқ фаровонлигини янада юксалтиришда бу соҳа кишиларнинг салмоқли ҳиссаси бор. Шу боисдан мамлакатимизда тадбиркорлар фаолиятига кенг йўл очиб берилмоқда. Уларнинг тинч ва осойишта меҳнат қилишлари қонун йўли билан кафолатланган.

Халқимизда "Тадбиркор - элга мададкор" деган пурма-но гап бор. Ишга тадбиркорлик билан киришган киши ҳеч шубҳасиз мақсадига эришади. Мақсад эса мухтасар қилиб айтганда, яхши яшаш ва ёрқин келажақ сари дадил интилишдир.

Модомики, тадбиркорлик субъектлари фаолиятини ривожлантириш шу куннинг талаби экан, энг аввало, уларнинг ҳуқуқларини кафолатлаш, тадбиркорлар тинч ва беҳавотир меҳнат қилишлари учун зарур шарт-шароитлар яратиб бериш, уларнинг ҳуқуқларини қонун доирасида муҳофаза қилиш зарур.

Мамлакатимизда бу борада қабул қилинаётган қарорларнинг туб моҳияти шунки тақозо этади. Жумладан, Фуқаролик кодексида тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланувчи жисмоний ва юридик шахсларнинг ҳуқуқлари ва ҳуқуқий шартномалар ҳақидаги меъёrlар тадбиркорлар манфаатини ҳимоя қилишни кўзда тутadi.

2010 йилда ва жорий йилнинг 2 ойида вилоят прокуратураси органлари томонидан тадбиркорлик субъектларини ҳуқуқий ҳимоя қилишга қаратилган қонунлар ижроси юзасидан ўтказилган текширишларда аниқланган қонунбузирилларда 400 дан ортқ прокурор назорати ҳужжатлари қўллаш орқали бартараф этилиб, 4 та ҳолатда жиноят ишлари кўзгатирилган.

Жумладан, Қамаш тумани ҳокимининг 2010 йил 1 мартдаги 14-Ф-сонли фармойиши 4-бандида туман "Ташаббус-2010" кўрик танловини ўтказишни ташкил этиш ва ўтказиш билан боғлиқ бўлган харажатларни қоплаш юзасидан ҳомий ташкилотларнинг ташаббуслари 2-иловага мувофиқ тасдиқланиб, жами 26 та ҳўжалик юритувчи субъект ҳомий этиб белгиланган.

Туман ҳокимининг ушбу фармойиши 2-иловасида ҳўжалик юритувчи субъектлар ташаббус кўрсатганлиги ҳақидаги ҳужжатлар фармойиш қўлида қилиниши билан боғлиқ ҳужжатлар тўпلاميда мавжуд эмаслиги, Ўзбекистон Республикасининг "Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида"ги Қонуннинг 20 ва 34-моддалар

ри талаблари бузилаётганлиги аниқланиб, туман прокуратураси томонидан мазкур фармойишнинг 4-банди бекор қилинган ва қонунга мувофиқлаштириш ҳақида протест киритилган.

Шунингдек, "Қамаш ДҚК" ОАЖ шартнома юзасидан ўз зиммасига олган мажбуриятни бажармасдан, тумандаги "Азизхон Нуркулович" фермер ҳўжалиги томонидан етказиб берилган дон маҳсулотлари учун 1 523 650 сўм тўлов пулларини тўламасдан келганлиги аниқланиб, фермер ҳўжалиги фойдасига жамиятдан 228 547 сўм жарима, тўланмаган 1 523 650 сўм қарз ва 761 825 сўм пеняни ундириш тўғрисида вилоят ҳўжалик судига даъво аризаси киритилди.

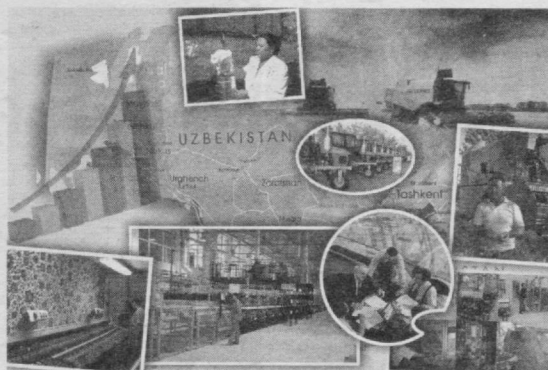
2010 йилда ва жорий йилнинг ўтган даври мобайнида вилоят, туман (шаҳар) прокуратураларига 243 та мурожаат келиб тушган бўлиб, уларнинг аксарияти бўйича фуқаролар ва тадбиркорларнинг бузилган ҳуқуқлари тикланишига эришилди.

Хусусан, Қасби туманида яшовчи Муқимовнинг тадбиркорлик фаолиятини юритиш мақсадида мол бозорини сотиб олган бўлса-да, фаолият юритишига айрим шахслар тўқсунлик қилаётганликлари ҳақидаги аризаси юзасидан ўтказилган текшириш натижаларига кўра, туман архитектура ва қурилиш бошқармаси мансабдор шахсларига нисбатан жиноят иши кўзгатилиб, тергов ҳаракатлари ташкил этилди.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни жадал ривожлантириш, тадбиркорларни рағбатлантириш ва қўллаб-қувватлашни янада кучайтириш мақсадида алоҳида жадал вил асосида ҳар ойда 3 марта мутасадди идораларнинг валикларини жалб қилган ҳолда тадбиркорлик субъектлари билан учрашувлар ўтказиб боришмоқда.

Вилоят прокуратураси раҳбарияти томонидан туман (шаҳар)ларда ўтказилган учрашувлар давомида 52 нафар тадбиркорнинг 792 млн. сўмдан ортқ кредит олишида, 3 нафарига 28 гектар ер майдони ажратилишида, 32 нафарига ҳужжатларини расмийлаштиришда амалий ёрдамлар кўрсатилди.

Масалан, Шахрисабз туманидаги "Хирот йўллари" сўтнини қайта ишлаш корхонаси бошлиги И.Баҳодировнинг корхона фаолиятини йўлга қўйиш учун газ таъминоти тармоғига уланишда амалий ёрдам кўрсатиш ҳақидаги мурожаатига асосан, ушбу ҳолат юзасидан текшириш ўтказилди ва натижаларига кўра, корхона белгиланган меъёрдagi газ билан таъминланиб, ўз фа-

олиятини йўлга қўйишда амалий ёрдам берилди.

Шунингдек, тадбиркорлик фаолиятига тўсиқ бўлаётган ҳолатлар юзасидан ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар билан ўтказилаётган тезкор тадбирлар давомида уларнинг жинойий қилмишлари ҳам фош этилмоқда. Бу эса жойларда ўтказилаётган учрашувлар ўз самарасини бераётганлигининг амалий ифодасидир.

Масалан, Қарши шаҳридаги "Бойман Хамкор" МЧЖ бошлиги М.Исомов вилоят прокуратурасига ариза билан мурожаат қилиб, "Косон ёғ экстракция" ОХЖ бош ҳисобчиси М.Жумаев "Косон ёғ экстракция" ОХЖдан "Бойман Хамкор" МЧЖга 18 млн. сўмлик товарлар олди-сотдиси бўйича қарзини тўлаб бериши эвазига 800 минг сўмни пора тариқасида талаб қилган, 400 минг сўмини олиб, қолган 400 минг сўмини ҳам талаб қилаётганлигини билдирган эди.

Ўтган йилнинг 12 мартада вилоятдаги бошқа ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар билан ҳамкорликда ўтказилган тезкор тадбирда, "Косон ёғ экстракция" ОХЖ бош ҳисобчиси М.Жумаев Қарши шаҳар Жайхун кўчасидаги "Саидабон" чойхонасида М.Исомовдан 400 000 сўм пулни пора тариқасида олган пайтда ушланган.

Мазкур ҳолат бўйича М.Жумаевга нисбатан ЖКнинг 210-моддаси 2-қисми "в" банди билан жиноят иши кўзгатилиб, дастлабки тергов ҳаракатлари ташкил этилди.

Айниқса, "Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили"да бу борада амалга оширилиши лозим бўлган ишларнинг кўлами янада кенгайиши шак-шўбҳасиздир. Бу эса ҳар бир мутасадди идора раҳбаридан жуда катта масъулият талаб этади.

Шу ўринда, Президентимиз томонидан Бош прокуратурага кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг молиявий-ҳўжалик фаолиятига ҳар қандай ноқонуний аралашувни иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш бўйича давлат сиёсатига қарши қаратилган ҳаракат сифатида кўриб чиқиш ва ҳуқуқбузарга нисбатан қонунчиликка мувофиқ жавобгарлик нормаларини қўллаш вазифаси топширилганлигини алоҳида таъкидлаш жоиздир.

Шу боисдан, 2011 йил 9 февраль кўни Бош прокурор-

нинг алоҳида буйруғи қабул қилиниб, ушбу йўналишда қонунлар ижроси устидан назоратни янада кучайтиришга қаратилган чора-тадбирлар кўрилмоқда.

Хусусан, "Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолати тўғрисида"ги, "Хусусий корхона тўғрисида"ги Қонун ва бошқа бир қатор фармонлар тадбиркорларга эмин-эркин фаолият олиб боришлари учун кенг йўл очиб берганини аниқлаш қийин эмас.

Давлатимиз томонидан кўрсатилаётган бундай имтиёзлар ва яратиб берилаётган шарт-шароитлар, хусусан, тадбиркорлар манфаатларининг қонун йўли билан муҳофаза қилиниши уларни янада самаралироқ меҳнат қилишга, яратил ва бунёд этишга ундаши, шубҳасиз.

Энди тадбиркор ўз меҳнати ва фаолияти билан давлатимиз иқтисодий салоҳиятини янада юксалтиришга ҳисса қўшаётганини ҳис этиши ва бундан фахрланиши ҳеч кимга сир эмас.

Статистика маълумотларидан шу нарса кўринадики, 2000 йилда мамлакатимиз ялпи ички маҳсулотининг 30 фоизи кичик бизнес субъектлари томонидан ишлаб чиқарилган бўлса, 2010 йилга келиб бу микдор 52 фоиздан ҳам ошиб кетди. Шундай экан, ишга масъулият билан ёндашсак, натижалар бундан ҳам юқори бўлади.

Эзгу ният, масъулият ва бурч. Барча муваффақиятлар шундан бошланади. Модомики, мамлакатимизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни кенг йўлга қўйиш тадориги қўрилаётган экан, бу соҳада меҳнат қилаётган кишилар яхши ният билан ишга киришмоқлари, масъулиятни ҳис этиб, ўз бурчларини ҳалол бажармоқлари жоиз.

Маълумки, тадбиркорлик фаолиятига оид қонунчилик базасининг яратилиши бу соҳани кенгайтириш, янги иш ўринлари ташкил этиш ва ишларни хусусий тадбиркорликка янада кенгроқ жалб этиш имконини беради. Зеро, ёш авлод келажақда иқтисодиётимизни қўлга оладиган, уни кўтарадиган асосий кучдир.

Тадбиркорлик — фаровонлик шартини. Кўпгина хорижий мамлакатлар тажрибасидан ҳам маълумки, бу соҳани ривожлантирмай туриб, тараққи-

Худойкул ТУРДИБОВ,
Қашқадарё вилоят прокурори

ётнинг кўзланган марраларига эришиб бўлмайди. Кези келганда шунга айтиш лозимки, муҳтарам Президентимиз Ислам Каримов томонидан 2011 йилнинг "Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили" деб эълон қилиниши биз прокуратура ходимлари зиммасига ҳам алоҳида масъулият юқлайди. Чунки савдо-саноат палатаси билан бир қаторда, Бош прокурорнинг топшириғи билан биз ҳам тадбиркорларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишга масъулимиз. Тадбиркорнинг фаолиятига кимдир ноқонуний аралашса, кредит олишда, иш юритишдами ёки раўйхатдан ўтишдами қандайдир тўсиқларга учраса, бизга ёхуд вилоят прокуратурасининг ишонч телефонига мурожаат қилишлари керак.

Вилоятимиз шаҳар ва туманларида бўлиб ўтган тадбиркорлар билан мулоқотлар шунга кўрсатдики, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликка кенг йўл очиб берилиши, хусусан, бу соҳа кишилари манфаатларининг қонун йўли билан муҳофаза этилиши айна мудида бўлмоқда. Айрим туманларда йилги ишти-роқчиларининг мурожаатлари, саволлар бериб, ўзларини ташвишлантираётган масалалар ечимини топишга ҳаракат қилишлари қувончли ҳол. Аммо баъзи бир туманларда бу борада қандайдир тортинчоқлик, чўчинқириш, бегонаси-рашга ўхшаган ҳолатлар кўзга ташланади. Савол бериш, дилларидagi гални айтиш, масала ҳат сўрашдан тортинадилар.

Ваҳоланки, умумий ишми-мизга манфаати тегадиган жадал ривожлантириш омилига ва муаммолар ечимини ана шундай ўзаро мулоқотларда бир-галликда ҳал қилиб олиш яхши пировард натижаларга олиб боради ва мамлакатимиз иқтисодий салоҳиятини юксалтириш, халқ ҳўжалигини ишлаб чиқариш миқёсларини янада кенгайтириш борасида имкониятлар эшигини кенг очиб беради. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликка устувор вазифа сифатида қараш, бу борадаги масалалар ечимига ана шу нуқтаи назардан ёндашиш муваффақиятлар гарови, улкан ўзгаришлар омилидир.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик замон талаб қилган даражада ривож топиши учун биргалликда ҳамкор ҳамдаст бўлиб, елкама-елка туриб ҳаракат қилсак, ана шунда ҳаёт ўзгаради, давлатимиз иқтисоди юксалади, дастурхонимиз янада тўкин бўлади.

Сирасини айтганда, одамни фикр, оламиши иш ва тадбиркорлик ўзгартиради. Сиз, азиз тадбиркорлар, ана шу улғувор ўзгаришларнинг бошида турибсиз. Сизга кенг йўл. Қонун эса ҳамisha сизнинг манфаатларингизни ҳимоя қилади. Чунки сизнинг манфаатингиз бу давлат манфаати, бу халқ ва жамият манфаатидир.

Болалар ва «тамаки эпидемияси»

Замондошимизга кашандалик, яъни тамаки чекишнинг зарари ҳақида гапиришнинг ўзи ортиқча. Чекувчилар ҳам, бундай иллатдан бутунлай холи бўлганлар ҳам бу ҳақда озми-кўпми маълумотга эга. Аммо-лекин аксариятимиз "никотиннинг бир грами отни ўлдириши"-ю кашандалик ўпка ракига чалиниш хавфини ошириши ҳақидаги умумий маълумотлар билан чекланганмиз. Аслини олганда, уққан одамга шунинг ўзи ҳам кифоя. Кашандаликдан жабр кўрмайдиган инсон аъзосини топиш қийин масала: ўпка ва нафас йўллари, юрак-қон томир, ошқозон-ичак, асаб тизими...

Шавкат ЁДГОРОВ,
"Huquq"

Мактаб давриданок "никоти ва шўрлик от" ҳақида биламиз, лекин қўлимиздаги сигарет тўтунининг атрофимиздагиларга зарари ҳақида ўйлаб кўрмаганмиз. Айнан тамаки тўтуну таркибидаги "машхур" канцерогенлар ўпка, бронх, трахея (жигилдон), ошқозон ости бези, буйрак, сийдик пуфғида ҳали-ҳануз бедаво саланган саратон (рак) хасталиги пайдо бўлиши сабабчиси эканлиги исботланган.

Энди айтинчи, ким, ўзини қўя турайлик, фарзандига, яқинларига шуни раво кўради? Ҳеч ким!

Мулоҳазаларимиз ана шу ҳақда.

Миллионларнинг биринчиси...

Дейлик, Сиз ҳали бола деб ҳисобланганингиз, ўглингиз, ухангиз ёки жиянингизни сигарет чекиб турган ҳолатда тутиб олдингиз. "Шапалоқ" ёки "камар процедураси" каби «нопарламентар усуллар»ни қўллашдан олдин бир ўйлаб кўринг: боланинг бундай йўл тутушига ким сабабчи?

Ўзи бола нега чекади? Жўн, аммо оғир савол. Педагоглар ҳам, педиатр ёки бошқа соҳа мутахассислари ҳам деярли бир хил жавоб беришади. Яъни, бола катталарга тақдир қилишга уринади. Чекиш, улар назарида вояга етганлик атрибуту ҳисобланади. Бола учун натижа эмас, жараён қизиқ. Шунчаки қизиқиб ва катталарга тақдирдан чекиб кўрилган бир донна сигарет ўсимир учун биринчи ва охириги ёки минг-миллионларнинг биринчиси бўлиши мумкин. Айтишларича, ўсимирнинг тамакига ўрганиб қолиши учун 7 донна сигарет кифоя экан.

Мутахассислар кашанда чекканда чиқадиган тўтун пассив кекувчи бўлган бола организмидан никотинга кўнликма, кейинчалик эса эҳтиёж пайдо қилиб боради, деган хулосани ҳам беришади. Демак, боламизнинг эртага кашанда бўлмаслиги, қанақасига айланмайлик, ўзимизга боғлиқ масала экан.

Кашандалик 20 ёшгача бўлган даврда "юқадиган" одат саналади. Шу давр ичида ўрганмаса, бу шахснинг кейинчалик чекувчилар сафи-

га кириб кетиш эҳтимоли жуда кам. Агар 25 ёшгача чекмаса, у энди чекмайди.

Ёшларнинг чекишига турли ёндашувлар бор. Масалан, Шимолий Кореяда чекувчи ёшлар олий ўқув юртига қабул қилинмас экан. Шахсан Ким Ир Чен тамакига берилган талабаларни Олий ўқув юртидан ҳайдаш ҳақида кўрсатма бергани айтилади. Ута қаттиққўлликдай туюлади, тўғрими? Аммо «зиёли кашандалар» айнан талабалик даврида бу одатга йўлиқишганини таъкидлашади.

"Тоза ҳаво ҳуқуқи"

Мамлакатимизда баркамол авлод тарбияси йўлида улкан ишлар амалга оширилмоқда. Айтиш мумкинки, ўсиб келаётган авлоднинг ҳам маънан, ҳам жисмонан етук инсонлар этиб камол топтириш давлатимиз ва жамиятимизнинг энг асосий вазифасига айланди.

Бу йўналишда етарли ҳуқуқий база шакллантирилди. Айни пайтда "Алкоголь ва тамаки маҳсулотлари тарқалиши ва истеъмол қилинишини чеклаш тўғрисида"ги Қонун лойиҳасининг парламентимизнинг Қонунчилик палатаси Меҳнат ва ижтимоий масалалар кўмитаси ишчи гуруҳи томонидан палатанинг навбатдаги мажлиси муҳокамага иккинчи ўқишга киритиш учун тайёрланаётганини ҳам маъзур йўналишдаги вазифалар қаторига киритиш мумкин.

Шу ўринда, қабул қилинажак қонун лойиҳаси хусусида шахсий мулоҳазаларимни билдириб ўтсам.

Айтиб ўтганимиздек, қонун "Алкоголь ва тамаки маҳсулотлари тарқалиши ва истеъмол қилинишини чеклаш тўғрисида" деб номланади. Яъни, бир вақтнинг ўзида ҳам алкоголь, ҳам тамаки маҳсулотларининг тарқалиши ва истеъмолини чеклашга доир меъёрларни жамлайтиди ва ҳуқуқий тартибга солади. Мазкур соҳалар ўртасида муайян умумийлик бўлса-да, бошқа-бошқа индустрия, қўлаверса, тарқалиш ва истеъмол хусусиятига кўра ҳам фарқланади. Шунга қарамай, қонун ижодкорлари ҳар икки соҳа учун алоҳида-алоҳида эмас, ягона қонун ишлаб чиқишни маъқул кўришибдими, демак бунда бир ҳикмат бор.

Чекиш, чекмайдиганларга ҳалал берадиган, уларнинг саломатлигига таҳдид солиши мумкин бўлган ҳар қандай жойда тақиқланиши керак. Ўйлаимизки, қонунда "чекиш учун жой" мавжуд бўлган жамоат жойлари ва "чекиш учун жой" ҳақида гап ҳам бўлиши мумкин бўлмаган масканлар (масалан, таълим муассасаси, касалхона ва ҳ.к.) аниқ белгилаб қўйилади. "Чекиш учун жой" ҳақида гапирганда, кашандаларни тўтун тўла катак эмас, ҳавони алмаштириб турувчи вентиляция воситаси билан таъминланган жойлар (масалан, аэропортлардаги каби) кўзда тутилаётганини тушунгандирсиз.

Менимча, чекувчи ва чекмайдиганлар бўладиган ҳар қандай жойда (бинода) шуни йўлга қўйиш керак.

Тўтунга айланаётган пуллар

Инсониятнинг олдида озик-овқат заҳирасининг танқислиги билан боғлиқ муаммо пайдо бўла бошлаган бугунги кунда сайёрамиздаги ҳосилдор ернинг 0,3 фоизидан тамаки етиштирилади. Бу тамаки плантациялари майдони банан ёки апельсин етиштириладиган плантациялар билан тенг дегани.

Бутун жаҳон Банки маълумотларига қараганда, хозирда ривожланган давлатлар бюджетининг ўртача 6-15 фоизи кашандалик билан боғлиқ касалликларни даволаш учун сарфланади. Чекувчилар озик-овқат, турар жой, таълим учун йўналтириши мумкин бўлган пулининг салмоқли қисмини, яъни даромадининг 5-10 фоизини тўтунга, яъни тамакига сарфлар экан. Демак, кашандаликни фаровонликка зимдан зарар етказувчи омилардан бири десак, хато бўлмайди.

Дейлик, кунига 1 қўти сигарет чеккан юртдошимиз ойига ўртача 45-50 минг сўм пулини шунга сарфлайди (энг арзон сигарет олгандаям). Буни 12 ойга кўпайтирсак қанча бўлади?

Фарзандининг репетитор ёки бокс машғулотларига қаторлар учун пулни қаердан оламан, дейдиган кашанда уналич яҳши отага ўхшамапти.

Масалан, сиз ўқиб турган

мана шу ҳафталик газетанинг бир йиллик обунаси 38 минг сўм... Бир йилда эса 52 ҳафта бор. Чалғимайлик.

Жаҳон Соғлиқни сақлаш ташкилоти (ЖСТ)нинг 2008 йил февралдаги тамакига қарши янги баёнотида "тамаки эпидемияси"га қарши курашнинг 6 стратегик йўналиши тавсия этилган. Қисқартирилиб "MPOWER" деб номланган ушбу тавсиялар ичида энг самаралиси, менимча, тамаки маҳсулотларига нисбатан солиқни оширишга доир тавсиядир. Маҳсулотга солиқнинг оширилиши, турган гапки, унинг нархи ошишига олиб келади.

Айтишларича, АҚШда энг арзон сигарет ўртача 5 доллар, Канадада 8 доллар туради. Пул ҳамма жойдаям пул. Бруклинда ҳам уни ҳеч ким ердан супуриб олмайди. Мьянма деган мамлакатда 3 сент турадиган бир қўти сигаретнинг худди ўзи Норвегияда 11,5 доллар турар экан. Бизда-чи?

"Оммабот" сигаретга етadиган пул ҳар қандай ўспирининг чўнтагидан қимқайдими?

Агар бир қўти сигарет, дейлик, 10 минг сўм турса, нафақат ўспирин, катта ёшдаги кашанда ҳам бу одатини йиғиштириш ҳақида ўйлаб кўриши аниқ. Болани назорат қилиш ҳам осонроқ кечади.

Бу билан муаммо нархида демокчиасман. Лекин барибир, таққослаб кўрганда биздаги сигаретлар нега арзон?

Арзимасдай кўринган яна бир жиҳат: сигаретфурус юлалар "ихтиро қилган" доналар сотиш, менимча, айнан вояга етмаган харидорлар учун мўлжалланган. Ашаддий кашанда акахонимизнинг гувоҳлик беришича, бу усул амалга кирганига 15-20 йил бўлган эмиш.

"Think. Don't smoke"

Бироз эски, аммо қизиқ факт: 2001 йилда АҚШнинг Калифорния штати прокурори Билл Локер мазкур штат худудидаги барча мактаблар раҳбарларини "Филип Моррис" тамакичилик фирмаси томонидан тарқатилган кинотоблар учун қоплама-муқова (обложка)ларни қабул қилмаслик ҳақида расман огоҳлантирган. (Фирма ўша пайтда мактаб ўқувчиларига минг-

лаб ана шундай совғалар улашишга киришган эди).

Мактаблар раҳбарларини огоҳлантириш билан кифояланмаган прокурор "Филип Моррис"дан чекишга қарши бу тadbирни тўхтатиши, Калифорния мактабларида бундай муқоваларни тарқатмаслики ва тарқатилганларини ҳам қайтадан йиғиб олишни талаб қилган. Унинг бу талаби бажарилган ҳам. Бепул тарқатилган бу бежирим қоплама-муқоваларда бор-йўғи фирма номи ва "Think. Don't smoke" (Ўйлаб кўр.Чекма) деган ёзув бўлган.

Мантқ кўринмаётими? Жаноб прокурор анойи одам эмас, бунинг устига чекишнинг олдини олишга қаратилган тadbирларга қарши ҳам эмас, аксинча, у қонун талабини кўйган.

Мутахассислар фикрича, фирма бу беозор тadbир — текин муқова тарқатиш орқали ўз номи (яъники маҳсулотини)ни зимдан болалар ўртасида реклама қилган. "Ўйлаб кўр.Чекма" деган қақирққа келса, у чекишнинг олдини олиш борасида ҳеч қандай ижобий натижа бермайди. Аксинча, мурғак болани ҳали ўйлаб кўрмаган нарсаси — тамакини татиб кўришга ундайди.

Тамаки компаниялари нега ёшлар, болалар ўртасида чекишга қарши тadbирлар уюштириб туради?

Болалар, ёшлар ҳар қандай маҳсулотнинг эртанги кундаги фаол истеъмолчиси. Бунинг эътибордан четда қолдириб бўлмайди.

"Тамаки индустриясининг ёшларга оид дастурларининг тамаки назоратига етказган фойдасидан зарари кўпроқдир". Бу ЖСТ томонидан "Тамаки индустрияларининг ёшлар (ёки болалар) кашандалигининг олдини олиш дастурлари танқиди" юзасидан ўтказилган брифингга берилган хулоса. Мазкур ташкилотнинг Европа минтақавий кўмитаси 2002 йилда қабул қилган "Тамакига қарши курашнинг Европа стратегияси"да чекишга қарши тadbирлар, айнққса, ёшларга оид тadbирларга тамаки (ишлаб чиқарувчи, сотув-

Фарзандларимиз келажаги учун масъулмиз

Ватан равнақи, миллат келажаги бутунги ёш авлод қўлида. Шундай экан, уларни ҳар томонлама етук, баркамол қилиб тарбиялаш биз - катталар, ота-оналарнинг асосий вазифамиз ҳисобланади. Юртимизда баркамол авлодни вояга етказиш, уларнинг етук билим олиши, қизиққан касб-ҳуналарни мукамал эгаллашлари учун етарлича имкониятлар яратимоқда. Ҳаётнинг қўлидан келажакимиз эгаларига қаратган бундай эътиборидан улар беҳад хурсанд. Шунинг учун ҳам давлатимиз раҳбарининг ишончини оқлашни диллиги го айтаган ўғил-қизларимиз ҳар кунини, ҳар жабҳада дадил қалам ташлаб, кўтаринки кайфият билан юксак марраларни кўзлаштирилди.

Шундай бўлса-да, вояга етмаганлар орасида билиб-билмай жиноят содир этиш ҳоллари ҳамон ўрачатилади. Ана шундай нохуш ҳолатларнинг олдини олиш, вояга етмаганларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, турли сабабларга кўра ҳуқуқбузарлик содир этган, жиноятга қўл урган ёшларни тўғри йўлга бошлаш борасида прокуратура, суд-ҳуқуқ тизимида аниқ чора-тадбирлар амалга ошириб келинмоқда.

Жумладан, Бухоро вилоят прокуратураси томонидан вояга етмаганлар ҳақидаги қонунлар ижроси юзасидан ўтган йили 331 та текшириш ўтказилиб, натижасига кўра 3270 та прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилди. Қонунбузилиш ҳолатларини бартараф қилиш юзасидан 354 та тақдимнома киритилди. 661 нафар шахс расман огоҳлантирилиб, 695 нафари интимикий, 987 нафари маъмурий, 42 нафари эса моддий жавобгарликка тортилди. 114 нафар шахснинг ҳуқуқи тикланди. 42 та жиноят ишлари қўзғатилиб, вояга етмаганларнинг манфаатини кўзлаб, судларга 57 та даъво аризалари киритилган.

Республика Бош прокуратурининг 27-сонли буйруғининг 11-бандидан келиб чиққан ҳолда ҳокимликлар таркибидagi вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссиялар ва ИИБ назоратлари фаолиятида қонунчиликка риоя қилиниши устидан доимий назорат олиб борилди.

Вилоят ҳудудида таълим тўғрисидаги қонунларнинг ижроси текширилиб, натижаларига кўра камчиликлари бартараф қилиш учун 92 та тақдимнома, 210 та протест киритилиб, 743 та қарор чиқарилган. Қонунбузилишига

йўл қўймаслик хусусида 200 нафар мансабдор шахс огоҳлантирилиб, 383 нафари интимикий, 547 нафари маъмурий, 27 нафари моддий жавобгарликка тортилган. 21 та жиноят ишлари қўзғатилиб, 15 млн. 733 минг сўм етказилган моддий зарар ундирилди. Мактабларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш мақсидида мунтазам равишда мактаблар кўни ўтказилиб, 1 млрд. 700 млн. сўмлик ҳомийлик ёрдами кўрсатилган.

Шунингдек, вояга етмаганлар ўртасида жиноятчилик ҳамда назоратсизликнинг олдини олиш мақсидида қатор тадбирлар уюштирилиб, 1521 нафар вояга етмаган ишга ва 1646 нафари эса ўқишга жойлаштирилган. Фарзандларининг тақдирига эътиборсизлик билан қараб, уларнинг тарбиясига жиддий салбий таъсир кўрсатувчи ота-оналардан 30 нафарини ота-оналик ҳуқуқидан маҳрум этиш, 29 нафарининг ота-оналик ҳуқуқини чеклаш хусусида даъво аризалари қўзғатилиб, кўриш учун фуқаролик судларига юборилган.

Бундан ташқари, устоз мақомида бўлгани ҳолда, ёшларга ўрнак бўлиш борасида ибрат қўрсатолмаётган қўштинроқ ичидagi айрим "устоз"лар ҳам борки, уларнинг қилмишини кўриб, ёқа ўшлайсан. Вилоятдаги айрим мактаб ўқитувчилари ўзлаштириш ва растрата йўли билан талон-тороҳ қилиш, мансаб ваколатидан четга чиқиш, мансаб сохтакорлигига қўл уриш, ҳужжатлар, муҳрлар, бланкалар тайёрлаш, уларни қалбақлаштириш, сотиш ва фойдаланиш каби жиноятларни содир эттирган.

2010 йили халқ таълими ва ўрта махсуд, касб-ҳунар таълими тизимида давлат тулки

ва пул маблағларининг сақлашни тўғрисидаги қонунлар ижроси ўрганилганда, қатор қонунбузилиш ҳолларига йўл қўйиб келинаётганлиги маълум бўлди. Жумладан, Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика университети-нинг сохта дипломини тақдим этган М.Мирзоева Бухоро шаҳар халқ таълими бўлимига қарашли 81-сонли мактабгача таълим муассасасида 2008 йил 2 октябрдан мудири вази-фасида ишлаб, маош олиб келган бўлса, 11-сонли умумтаълим мактабидa ўтказилган текширишда, мактаб хазиначиси томонидан 260,3 минг сўм қасб-ҳуқуқ йўл қўйилганлиги аниқланди.

Бундан ташқари, Когон туманидаги 13-сон ўрта умумтаълим мактаб директори вази-фасида ишлаб келаятган О.Қиличева мансаб маъқеидан фойдаланиб, мактабда хазиначиси вази-фасида ишлаб келган жияни З.Қиличевага 0,5 ставка фаррош ва 0,5 ставка ўт ёқувчи вази-фаларини юклаган. Аммо, З.Қиличева бу вази-фаларини умуман бажармасдан 2009 йилнинг сентяб-ридан 2010 йилнинг февраль ойига қадар фаррошлик учун 282 минг 173 сўм, 2009 йилнинг июлидан декабригача ўт ёқувчиллик учун 236 минг 714 сўм, жами 518 минг 887 сўм иш ҳақини ноқонуний равишда олиб келган.

Ушбу ҳолатлар юзасидан ЖКнинг тегишли моддалари билан жиноят иши қўзғатилган.

Пешку туманидаги 40-сон умумий ўрта таълим мактабидa эса Бухоро маданият коллежи кутубхоначи мутахассислиги бўйича тугатган Л.Болтаевага психолог ўрин бирлиги ажратилган. Унга қўшимча равишда немис тили, таърихий санъат ва чизмачилик фанларидан дарс ўтиш ҳам юклатилган. Шунингдек, Л.Болтаевага меҳнат таълимига чиққанлиги учун 247,522 сўм тўлов ҳам ҳисобланган. Ушбу сумманинг 193 минг сўми 2009 йил февраль ойида хазинадан чиқим қилинган. Бироқ, қолган 54 минг 522 сўми 2009 йил апрель ойида хазинадан чиқим қилишда хазина чиқим ордерига қўшимча ёзув киритилиб, сох-

талаштирилиб, асоссиз ра-вишда 100 минг сўм ортиқча 154 минг 522 сўм чиқим қилинган. Фуқаро Ф.Адилов бирор-бир вазифада ишлама-ган бўлса-да, унга қоровул ва иш юритувчи ўрин бирлиги асосида 2009 йилнинг сен-тяб-ридан 2010 йилнинг январига қадар 382 минг 388 сўм асоссиз иш ҳақи ва унга тенг-лаштирилган тўловлар тўлан-ган. Боз устига мактабнинг "Буйруқларни қайд этиш китоби"да қайд этилмаган сохта буйруқ асосида ўқитувчи И.Болтаев ва Ф.Тўраеваларга 214,4 минг сўм муқофот пули асоссиз равишда тўланган. Текшириш жараёнида мазкур даргоҳнинг мансабдор шахс-лари томонидан мактабнинг 7 нафар педагог ходимлари ва ишчи-хизматчиларига 2009 йил ҳамда 2010 йилнинг 1 март кунига қадар ҳисобланган иш ҳақлари ва унга тенглаштирил-ган тўловлар учун уларнинг пластик қарточкасига 16353,0 минг сўм ўрнига 26763,6 минг сўм яъни, 5 та ҳолатда 10410,6 минг ортиқча, 2 та ҳолатда 358,7 минг сўм кам пул қўчи-рилган. Бу 10769,3 минг сўм бюджет маблағининг ўзлашти-рил ва растрата қилиш йўли билан талон-тороҳ қилинган-лигидан далолат беради. Маз-кур ҳолат юзасидан мактабнинг мансабдор шахсларига нисба-тан ЖКнинг тегишли моддаси билан жиноят иши қўзғатилиб, жазо муқаррарлиги таъмин-ланган.

Бухоро олимпия заҳирала-ри спорт коллежидa ўтказил-ган текширишда эса коллеж-нинг касбий таълим бўйича директор ўринбосари вази-фасида ишлаб келган Р.Ҳодиев коллежнинг 3-курс талабаси Ж.Фатуллаевнинг 2009-2010 ўқув йиллари давомида ўқув машғулотларига қатнашмаган-лиги сабабли, уни талабалар сафидан чиқариш бўйича қўрқитиб, ўқув машғулотлари-ни давом эттиришдаги эъза-ига ундан 200 минг сўм пулни пора тариқасида олаётган вақтда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар томонидан ушланган. Унга нисбатан ЖКнинг 210-моддаси 2-қисми "в" банди билан жиноят иши қўзғатилиб, тергов ҳаракатла-ри олиб борилган ва жиноят иши судга юборилган.

Муҳиддин ВОҲИДОВ,
Бухоро вилоят прокурорининг
катта ёрдамчиси

Юқорида қайд этилган мактаблардаги қўзғабўямачиликлардан ташқари, ёшларнинг пухта билим олишлари ҳамда соғлом ўсишлари учун ҳукуматимиз томонидан ажратилаётган маблағларга кўз олайтираётган кимсалар ҳам ўраб турибдики, буниси энди ҳеч бир қушқон-га сиймайди. Бухоро вилояти ҳокимлиги ягона буюртмачи Инжиниринг компаниясида ўтказилган текширишда ана шундай ҳолатларга йўл қўйилганлиги аниқланди. Жумладан, Қоракўл туман "Дарғали" қишлоқ фуқаролар йиғини ҳудудида 540 ўринга мўлжалланган касб-ҳунар коллежи қурилишида қурилиш материаллари нархи ошириб кўрсати-либ, 15 млн. 746 минг сўмлик, Пешку тумани "Зандани" қи-шлоғида қурилган 540 ўринли касб-ҳунар коллежи қурилиши-да ҳам айнан шундай йўл би-лан 27 млн. 772 минг сўмлик бюджет маблағлари ўзлашти-рилган, талон-тороҳ қилинган. Ушбу ҳолатлар юзасидан "Ўзжамоалойиҳа" МЧЖ, ХКМК-192 ташкилоти ва 20-трест МЧЖга қарашли "Когон бунёд-кори" шўба корхонаси мансабдор шахсларига нисба-тан ЖКнинг тегишли моддалари билан жиноят иши қўзғатилган.

Шунингдек, Жондор тумани "Хумин" қишлоқ фуқаро-лар йиғини ҳудудида 540 ўринга мўлжалланган касб-ҳунар коллежи бунёд этили-шида қурилиш материаллари-нинг нархини ошириб кўрса-тиб, 18 млн. 17 минг сўмлик бюджет маблағлари ўзлашти-рилиб, талон-тороҳ қилинган. Мазкур ҳолат юзасидан "Қу-рилишлойиҳа" МЧЖ ва 20-трест МЧЖга қарашли 7-сон вакиллик мансабдор шахсла-рига нисба-тан ҳам жиноят иши қўзғатилган. Ҳар икки ҳолат юзасидан тергов ҳаракатлари олиб борилмоқда.

Бир сўз билан айтганда, давлатимиз ёшларнинг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиб, қонун билан қаролатилади. Шундай экан, ўрнатилган қонун ва қоидаларни яхши билиш ҳамда уларга доимо амал қилишимиз зарар.

Мамлакатимизда қишлоқ аҳолисининг турмуш тар-зини юксалтириш, айниқса қишлоқларда намунавий турар жойларни қуриш ишига алоҳида эътибор қаратиб келинмоқда. Бу борада Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2009 йил 3 августдаги "Қишлоқ жойларда уй-ғой қурилиши кўламини кенгайтириш-га оид қўшимча чора-тадбирлар тўғриси-да"ги Қарори қабул қилинган эди. Ур-ганч туман прокуратураси томонидан мазкур қарор ижроси юзасидан ўтказил-ган назорат тадбирларида "Қорамон" қишлоғидаги 60 та 3747 млн. сўмлик намунавий лойиҳа типидagi турар жой-ларнинг қурилиши аҳоли ўрганилди. Турар жойлар қурилишини шартнома-да белгиланган муддатларда сифатли ва замонавий тарзда тугаллаш мақсидида тендер савдоларида голиб бўлган 5 та қурилиш корхоналарида норматив ҳуж-жатларнинг қонунчилиги, банк маблағ-ларининг мақсади сарфланиши, меҳ-натни муҳофаза қилиш, ёнгин хавфсиз-лиги ва электр энергиядан фойдаланиш қоидаларига риоя этилиши юзасидан мутахассислар иштирокида мониторинг текшириши ўтказилди.

Қурилишда нима гап?

"Қишлоқ қурилиш инвест" иختисос-лашган шўба инжиниринг компания-си Хоразм филиали томонидан "Чоткў-пир қурувчи таъмир қурилиш", "Урганч иморат қурилиш таъмир монтаж", "Ур-ганч бино иншоот қурилиш", "Таъмир ноиб қурилиш сервис" ва "Спутник қурилиш монтаж" корхоналари билан қурилиш-монтаж ишларини яқунлаш бўйича шартномалар имзоланган.

Маълум бўлишича, буюртмачи то-монидан шартномада белгиланган муддатларда маблағлар ўтказилма-ганлиги ва мазкур объектлар учун бириктирилган махсус техник назо-ратчиларнинг масъулиятсизлиги оқибатида қурилиш ишлари пайсал-га солинган.

Шунингдек, қурилиш корхоналари томонидан "Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисида"ги Қонун талабларига зид равишда қурилиш объектларида меҳ-натни муҳофаза қилиш йўриқнома-ла-

ри ишлаб чиқилмаган, қурувчилар мах-сус кийим-бош билан таъминланмаган, ишчиларга ювиниш учун шaroит ва биринчи tibбий ёрдам аптекалари ҳозирланмаган. Қурилиш корхонала-рига ишчилар tibбий кўриқдан ўтқа-зилмасдан ишга қабул қилинган.

Бундан ташқари, "Ёнгин хавфсизли-ги тўғрисида"ги Қонун талабига зид равишда қурилиш объектларида иш-чиларнинг дам олиш вагон-уйлари бирламчи ёнгин ўчириш воситалари билан таъминланмаган ва электр сим-лари хавфсизлик қоидаларига зид ҳолда ўтказилган, кабеллар изоляция қилинмаган.

Ўтказилган мониторинг текшириш натижалари бўйича намунавий турар жойларни белгиланган муддатларда сифатли яқунлаш чоралари қўрилмаган ҳамда мулкларни талон-тороҳ қилган тақдирда қурилиш корхоналари раҳбар-лари ҳамда қундалиқ назоратни ва мо-

Азизбек ВАҲОБОВ,
Урганч туман прокурори

нитрининг амалга оширувчи инжини-ринг компания филиали мутасаддилари жинойи жавобгарликка тортилиши ҳақида расман огоҳлантилди.

Шунингдек, текшириш жараёнида Президентимизнинг 2009 йил 29 январ-даги "Уй-жой фондини фойдаланишга тайёр ҳолда топшириш шартларида ре-конструкция қилиш ва таъмирлаш бўйича пудрат ишларини кенгайтиришни рағ-батланитиришга доир қўшимча чора-тад-бирлар тўғрисида"ги Қорониға асосан тумандаги "Чоткўпир қурувчи таъмир қурилиш" корхонасига 36,7 млн. сўмлик янги солик тўловидан имтиёз қўлланил-ган, бошқа қурилиш корхоналари мута-саддиларига солиқ имтиёзларидан фой-даланиш борасида ҳуқуқий тўшунти-ришлар берилди.

Долзарб мавзуга бағишланди

БМТнинг Наркотик ва жиноятчилик бошқармасининг ўрта Осиёдаги минтақавий ваколатхонаси Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси билан биргаликда "Ўзбекистон Республикасида коррупцияга қарши курашиш чораларини янада кучайтириш" лойиҳаси доирасида "Прокурорларнинг касбий жавобгарлиги, асосий мажбуриятлари ҳамда ҳуқуқлари соҳасидаги халқаро ва миллий стандартлар" мавзусида ўқув курси ташкил этилди.

Маъруф ҲАКИМОВ,
Бош прокуратуранинг
ОЎК ўқитувчиси

ҳуқуқий ҳужжатлар билан таълим ва уларни таҳлил қилиш, прокурор касб этикасига доир халқаро ва норматив ҳужжатларни бир-бирига монандлигини яна бир бор таъкидлаш имконини яратди.

Ўқув курсларини ўтказиш учун халқаро экспертлар ҳамда Бош прокуратуранинг Олий ўқув курслари билан ҳамкорликда ўқув қўлланма ҳам тайёрланди. Ушбу қўлланма тайёрлашдан мақсад - Ўзбекистон Республикаси прокуратура органлари ходимлари ва илмий жамоатчилигини касбий жавобгарликка оид халқаро тажриба ҳамда прокурор этикасига оид халқаро ва миллий қонунийлик стандартлари билан таништиришдан иборатдир.

Ўқув курси иштирокчилари маъруза масаланинг ўта долзарблигини қайд этиб, бу борада прокурор этикаси соҳасида оид миллий қонунийликни янада таъкидлаштириш, прокуратура органларининг ушбу йўналишдаги фаолият самарадорлигини ошириш бўйича илмий-амалий тадбирлар қўлланми кенгайтириш, идораларини ва халқаро тажриба алмашинувини самарали ташкил этиш заруратини таъкидлаб ўтдилар.

Анжуманда Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасининг маъсул ходимлари, Бош прокуратуранинг Олий ўқув курслари профессор-ўқитувчилари ва тинловчилари, Тошкент шаҳар, Тошкент ва Сирдарё вилоятлари прокуратураларининг ходимлари иштирок этдилар. Ўқув курслари давомида БМТнинг Наркотик ва жиноятчилик бошқармасининг ўрта Осиёдаги минтақавий катта юридик маслаҳатчиси, АҚШ, Россия Федерацияси, Босния ва Герцеговинанинг амалиётчи прокурорлари ва Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасининг Олий ўқув курслари бошлиғи томонидан хизмат вазибаларини бажариш жараёнида прокурорларнинг касбий этикасига риоя қилиши ва жавобгарлиги соҳасидаги халқаро ва миллий тажриба баён қилинди.

Ўқув курси давомида иштирокчилар томонидан прокуратура органлари ходимлари хизмат фаолиятининг этикаси ма-

салалари, прокурорларнинг масъулияти, асосий мажбуриятлари ва ҳуқуқлари соҳасида халқаро нормаларни татбиқ этишига оид чора-тадбирларга эътибор қаратиш, шунингдек, ушбу соҳага доир халқаро ва миллий қонунийликни доимий ўрганиши лозимлиги таъкидланди.

Мунозара давомида анжуман иштирокчилари соҳавий халқаро стандартларни имплементация қилиш ва миллий қонунийликни таъминлаштириш, шунингдек, норматив-ҳуқуқий актларнинг аниқ ва бир хилда бажарилишини таъминлаш мақсадида барча ваколатли идораларнинг ўз вазифаларини адо этишни мувофиқлаштириш дастаклари ва бу йўналишдаги ҳамкорликнинг халқаро ва миллий самарадорлигини янада ошириш чораларини белгилаб олдилар.

Шу билан бирга, ўқув курсларининг ўтказилиши прокуратура органлари ходимларининг касбий жавобгарлиги соҳасидаги халқаро норматив-

Меҳрибонлик уйида байрам тантанаси

Ўқ, бу етим болаларнинг кўзларида мунг ва ўқинчи кўрмайсиз! Негаки, улар меҳридаре одамларнинг, жамоатчиликнинг доимий эътиборида, жамиятимизнинг оталарча гамҳўрликлари остида тарбия топмоқдалар, ўсиб-ўлғаймоқдалар. Вилоят прокуратураси ташаббуси билан ўтказилган навбатдаги байрам тадбири ҳам бунинг яққол далилига айналди.

Яшариш ва янгилашни айёми — Наврўзни Термиз шаҳар 12-сон Меҳрибонлик уйи тарбияланувчилари ҳам ўзгача шукҳ билан кутиб олишди.

Ўтган ҳафтада вилоят прокуратураси ходимлари билан ҳамкорликда сумалак сайли ўтказилди. Болажонлар Наврўз таоми - сумалакнинг тайёрланиш жараёни билан танишишди, момолариниздан эртак ва ривоятлар тинглашди. Қайнаётган сумалак атрофида ўйин-кулгуб авжига чиқди.

Энг қувонарлиси, байрамга вилоят прокурори ташаббуси билан таклиф этилган беш нафар Ўзбекистон Қаҳрамони - Иброҳим Файзуллаев, Раҳмон Мухаммадиев, Аҳмад Нарзул-

Алишер ҚОРАЕВ,
Сурхондарё вилоят прокуратурининг катта ёрдамчиси

лаев, Исохон Баҳромов ва Юсуф Зиёевларнинг ташрифи бўлди. Меҳмонлар болажонлар билан дилдан сўхбат қуришди. Чинакам ҳаётини сабоқларга айланган бу мулоқот фарзандларнинг бир умрга ёдларида қолса ажаб эмас. Сўхбат асосида болажонлар ҳам Қаҳрамон болаларига ўзларини қизиқтирган саволлар билан мувожабат қилдилар.

Шундан сўнг меҳнат жамоаси аъзолари ҳамда тарбияланувчилар гуруҳлари байрам беллашувларини бошлашди. Қадимий урф-одатларимиздан келин салом, чақалоқларга исм қўйиш, уларни бешикка белаш каби бир қанча маросимлар сахна кўринишларида намойиш этилди.

Меҳрибонлик уйи болажонлари ўқув машғулотларидан бўш вақтларида яратган санъат ва хунармандлик ижодий кўرғазмасини меҳмонлар эътиборига ҳавола этишди. Тарбияланувчиларга меҳмонлар ва кўплаб бошқа ҳомийларнинг совғалари тақдим этилди.

Наврўз шодиёнаси

Янгилашни ва яшариш айёми Наврўзи олам ҳамма ерда бўлгани каби Андижон шаҳридаги "Болалар шаҳарчаси"да ҳам катта шодиёна билан нишонланди.

Ойбек ҚАРИМОВ,
Андижон вилоят прокурори
ёрдамчиси

Мўъжазгина амфитеатр байрамона безатилган. Шаҳарча майдонининг бир томонида баҳорий таомлар, иккинчисидан стол тенниси, шашка ўйинлари, яна бир тарафда эса муассаса ҳаётини акс эттирувчи кўرғазмалар ўрин олган.

Байрам болалар томонидан тайёрланган бадий чiqишлар билан бошланди. Чiqишларда

улар ўз истеъод ва иқтидорини тўла намоеён этишди.

Кенг даврада моҳирлик билан рақса тушган ўғил-қизларнинг иқтидорига тасанно дегинг келди.

Байрам тадбирларида "Энг яхши хонадон" танлови ҳам яқунланди. Танловда голиб чиққан 12-хонадон фарзандлари Б.Қодиров ва И.Абдуллаев, самарали меҳнат қилаётган шаҳар-

ча ходимлари Ш.Қўкиев, З.Сотқулова, Т.Сотқовдиев ҳамда энг фаол тарбияланувчилар И.Зайнитдинов, Ҳ.Раҳмонов, Р.Зайнитдинов ва бошқалар эсдалик совғалари ва "Фахрий ёрлик"лар билан тақдирланди.

Бундан ташқари, хушовоз хонадаларнинг дилнавоз хонишлари байрамга кўтаринкилик бағишлади.

Бугун юртимизнинг қайси гўшасига ташриф буюрманг, у ерда бўлаётган ўзгаришлар ва бунёдкорлик ишларини кўриб, кўзингиз қувонади. Шаҳар ва қишлоқларининг кундан-кун кўрkiга кўрк қўшиб, тобора чирой очиб бораётгани кишига қувонч бағишлайди. Бу албатта, мустақиллигимизнинг шарофати, юртимизда ҳукми сураётган тинчлик, осойишталик, қолаверса, муҳтарам Президентимиз томонидан олиб борилаётган оқилона сиёсатлар ҳамда мана шу юртин ўз Ватани деб билган барча инсонларнинг мамлакатимиз рағнақи, унинг гуллаб-яшнаши учун ўзларининг самарали меҳнатларини аямаятганликларидан, десак муболага бўлмайди.

Хайрли тадбирлар

Р.МУХТОРОВ,

36-ЖИЭК тарбиявий бўлим бошлиғи, капитан

Жаннатмакон дийримизга кириб келадиган ҳар бир фаслнинг ўз таровати бор. Мана, қишнинг совуқ кунлари тугаб, баҳор фасли ҳам кириб келди. Баҳор фаслида жойларда олиб бориладиган ободонлаштириш ишлари эса юртимиз кўрkiга янада кўрк қўйиши табиий.

Муҳтарам Президентимиз Ислам Каримов таъкидлаб ўтганларидек, мустақиллигимизнинг 20 йиллиги муносабати билан табиатимиз гуллаб-яшнаши, келажак авлод учун ўрناк бўлиш мақсадида ҳар бир хонадонда 20 тулдан турли манзарали дарахт қўчатлари экилиши мақсада мувофиқлиги муносабати билан ана шундай хайрли ишлар Навоий вилояти ИИБ ЖИЭБ қарашли 36-жазони ижро этиш колониясида ҳам бошлаб юборилди.

Жумладан, колониянинг ташқи қароргоҳидаги ер майдонларига ишлов берилиб, ўнгитлаштирилгач, 100 тул арча ва 150 тул мевали дарахт қўчатлари экилдди. Йўлақлар тозаланиб, дархтлар оқланди. Ўртбосимизнинг "Юксак маънавият — энгилмас куч" асаридан олинган асосли иборалар, адалат, эзгулик, меҳр-оқибат, Ватанга садоқат каби эзгу фикрлар акс эттирилган, ҳалол ва эзгу ишларга қорловчи шiorлар битилган баннер асосида стендлар ўрнатилди. Бундан ташқари, ходимларнинг спорт билан шугулланишлари учун спорт зали ташкил қилиниб, замонавий тренажерлар ҳамда алоҳида ювенил хоналари ҳам фойдаланишга топширилди.

Муассасанинг ташқи ҳудудида иш қизгин кетаётган вақтда колониянинг ички ҳудудида ҳам жазо муддатини ўтаётган махсус контингент томонидан саҳаларда бир қанча ишлар амалга оширилди. Хусусан, арча дарахтлари ўтказилиб, ободонлаштириш ишлари олиб борилди. Маҳқумларнинг яқин қариндошлари билан учрашув хонаси ҳовлисида уларнинг ёш фарзандлари учрашувга келган вақтларини унумли ўтказишлари мақсадида "Болалар майдончаси" ташкил этилиб, чўмилиш учун кичик ва шинам учув ҳавзаси қуриб берилди.

Ишонамизки, маҳқумлар ва уларнинг яқинлари учун колония раҳбарияти томонидан яратилган шароитлар ҳамда меҳнат орқали тарбиялаш тадбирлари уларда ўзаро ҳамжиҳатлик, меҳр-оқибат, саховат, бағрикенглик каби инсоний фазилатларни шакллантиришда муҳим омил вазифасини ўтайди.

Ишонч телефонлари

Маҳаллий давлат ҳокимияти, назорат қилувчи ва лицензия берувчи органлар томонидан тадбиркорлик субъектларига рухсатномалар бериш, тадбиркорлик фаолиятини ташкил этиш, қурилишга рухсат бериш, кадастр орқали расмийлаштириш ва бинолар ижараси учун тўлов миқдорини белгилашда қонунбузиш, бюрократик тўсиқликлар ва сансалорликларга йўл қўйилган тақдирда, Сиз тадбиркорлар ўз ҳуқуқларингизни ҳимоя қилиш учун Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси хузуридаги Солик, валютаси оид жиноятларга ва жиноий даромадларни легаллаштиришга қарши курашиш департаменти, Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва вилоятлар прокуратураларининг қўйидаги "Ишонч телефони" рақамларига ёки «007» қисқа рақамига қўнғироқ қилишингиз мумкин.

№	Прокуратура органлари	Ишонч телефонлари
1.	Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси	Код: 8371 232-43-91 232-45-40
2.	Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси хузуридаги СВОЖДЖЛКК Департаменти	Код: 8371 233-84-20
3.	Андижон вилоят прокуратураси	Код: 8374 224-06-09
4.	Бухоро вилоят прокуратураси	Код: 8365 223-74-79
5.	Жиззах вилоят прокуратураси	Код: 8372 226-09-62
6.	Қашқадарё вилоят прокуратураси	Код: 8375 221-07-82
7.	Қорақалпоғистон Республикаси прокуратураси	Код: 8361 222-26-39
8.	Навоий вилоят прокуратураси	Код: 8436 225-07-17
9.	Наманган вилоят прокуратураси	Код: 8369 226-23-02
10.	Самарқанд вилоят прокуратураси	Код: 8366 235-07-34
11.	Сирдарё вилоят прокуратураси	Код: 8367 223-38-22
12.	Сурхондарё вилоят прокуратураси	Код: 8376 223-20-36
13.	Тошкент шаҳар прокуратураси	Код: 8371 271-12-26
14.	Тошкент вилоят прокуратураси	Код: 8371 277-76-18
15.	Фарғона вилоят прокуратураси	Код: 8373 224-04-80
16.	Хоразм вилоят прокуратураси	Код: 8362 227-45-71

Бундан ташқари, фуқароларнинг илтимоси ва мувожаатларини кундалик навбатчилик асосида қабул қилиш бўйича барча туман-шаҳар прокуратураларида ишонч телефонлари ташкил этилган.

Сизнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларингиз тезкорлик билан ҳимоя қилиниши таъминланади.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси

Таносил ёки ОИТС касаллигини тарқатиш

Била туриб, бошқа шахсни таносил касаллигини юктириш хавфи остида қолдириш — энг кам ойлик иш ҳақининг йигирма беш бараваригача миқдорда жарима ёки бир йилгача ахлоқ тузатиш ишлари билан жазоланади.

Ўзида таносил касаллиги борлигини била туриб, бу касални бошқа шахсга юктириш — олти ойгача қамоқ ёки уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Ушбу модданинг биринчи ёки иккинчи қисмида назарда тутилган ҳаракатлар:

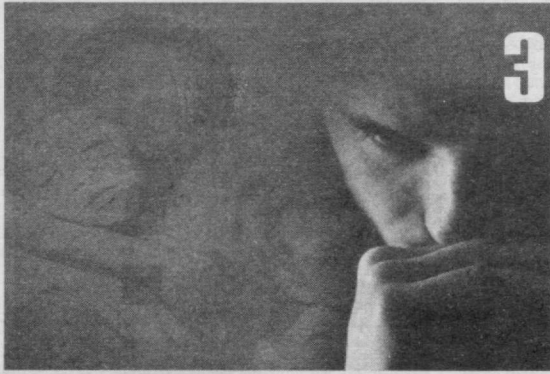
а) икки ёки ундан ортиқ шахсга нисбатан;

б) вояга етмаган шахсга нисбатан содир этилган бўлса, — уч йилдан беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Била туриб, бошқа шахсни ОИТС касаллигини юктириш хавфи остида қолдириш ёки унга ОИТС касаллигини юктириш - беш йилдан саккиз йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади.

Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 113-моддаси

Қотилликдан кам эмас...

Сайёра МАДИЯРОВА,
Мирзо Улугбек туман
прокурорининг катта ёрдамчиси
Шавкат ЁДГОРОВ,
"Нидиқ"

ратиб қолди. Ҳшватмасдан учратмас экан, ахлоқ бобида ундан қолишмайдиган Максим яна унинг тунги меҳмонига айланди. Лилия ҳаммасига қўл силтади.

Аввал бошида ҳар замонда уни йўқлаб турган Максим, кейинчалик Лилиянинг тақлифи билан бутунлай бирга яшай бошлади.

Собиқ хуштори Венера кўнглига гўлгула солиб кетмаганда унинг хали-вери "биринчи муҳаббати"нинг бағридан чиқиб нияти йўқ эди.

"Наҳотки Венеранинг гапи рост бўлса? Наҳотки Лилия унга шунга раво қўрган бўлса?"

Илгари эътибор бермаган экан, Лилия имкон қадар дунё лаззатларидан тезроқ ва кўпроқ баҳраманд бўлишга ташнадай эди. Гўёки, йўқотадиган нарсага йўқдай ёки булар бари ғаниматдай.

Уртага совуқчилик тушди. Аммо ҳар икковининг дарди ичида. Максим охириги бир йил ичида ўз ажали билан ўйнашиб яшаганига ишонолмас, Лилия эса ўзини ҳеч нарса билмагандай тутишга уриниш билан овора эди.

Максимни шубҳа-ю гумонлар ва қўрқув исканжага ола бошлади. Бирга ўсган дўсти Сашага бор гапни айтди. Саша ҳам Лилияни танир, аммо унинг ОИТСга чалинганлар рўйхатида туришидан хабари бормиди, йўқмиди бир нарса дейиш қийин. У Максимга тиббиёт клиникасига боришни, таҳлил учун қон топшириб кўриши кераклигини айтди.

Таҳлил натижасини эшитган Максимнинг кўзига дунё қоронғу қўриниб кетди. Шифокорнинг кўнглини кўтариш учун айтаётган гаплари қулогига қирмади. Бошқа клиникага борди, яна шундай натижа чиқди.

Лилияга телефон қилди, уйига борди. Лилия унинг кўзига қўринишни истамасди. Бир неча кун ўтгач, Лилиянинг ўзи қўнғироқ қилиб қолди. "Мени кечир Максим. Сенга бу дардни мен юктирдим..."

Жиноят ишлари бўйича Ҳамза туман судининг ҳукми билан қасддан ОИТС вирусини юктирган Лилия Авдеева қонуний жазосини олди.

Бебошликнинг «Жилови»

Рустам ИСЛОМОВ,
Самарқанд вилоят прокурорининг катта ёрдамчиси

Зоҳид байрам кuni ичиб, яхшигина маст бўлиб олгач, ташкарида бўлаётган дискотекага отланди. Челақ шаҳридаги кўп қаватли бинолар олдида бўлаётган дискотекани ўртоқлари билан бироз томоша қилди. Уйига қайтаётганида нима бўлди-ю, нотаниш бир йигит билан айтишиб қолди. Айтишув тезда ёқалашига айланиб, Зоҳид рақибни ерда ётган гишт билан уриб, қочиб кетди.

Шу воқеа сабаб бироз тинч юрган Зоҳид, кўп ўтмай жиноятга қўл урди.

Февраль ойининг охирида қўшнисининг ҳовлисига девордан ошиб тушгач, ичкари хоналарни бирин-кетин кўздан кечира бошлади. Ётоқхонани "текширар экан", диван устидаги ёпинчик тағидан 49 минг 600 сўм пул топди-ю, ғойиб бўлди.

Осон топилган даромад осонликча созурилди. Шу боис Зоҳид яна қўшнингнинг уйига "сафар"га отланди. Кундуз кuni уйда ҳеч ким йўқлигини билиб, ҳовлига девор орқали ошиб тушди. Ошхона-

га кириб, қўлга илинадиган нарсани қидира бошлади. Шифонини очган эди, стакан ичидидаги 600 минг сўмлик тилла занжирга қўли тушди. Занжирни чўнтагига солгач, бошқа хоналарга ўтиб, илгакдаги кийимларнинг чўнтақларига қўл солиб чиқди. Ниҳоят, чўнтақларнинг биридан 11 минг сўм пул чиқди.

У шоша-пиша пулларни ҳам олиб, воқеа жойини тарк этди. Зоҳид ўғирлаб чиққан пулларга миллиард ўйнади. У ердан чиққан, тилла занжирни сотишни режалаштириб кетаётган эди, ИИБ ходимлари ушлаб олишди. Зоҳид бу сафар жиноий жазодан қочиб қутулмади. Тинтув чоғида ёнидан қўшнисининг тилла занжирини қилди.

Шундай қилиб, ҳалигача бирор ишнинг бошидан тутмаган йигитнинг бебошлигига чек қўйилди. Суд Зоҳид Қушановни 3 йилга 6 ой муддатга озодликдан маҳрум қилди.

Аҳолини ижтимоий ҳимоялаш ҳар қандай тараққиётпарвар давлат сиёсатининг устувор вазифаларидан бири саналади. Жумладан, мамлакатимизда ҳам аҳолининг кам таъминланган, ижтимоий қўмакка муҳтож қатламни ижтимоий муҳофаза қилишга жиддий эътибор қаратилган бўлиб, бу тизим йилдан-йилга такомиллашиб бормоқда. Аммо мана шундай жараёнда ҳам шахсий даромад илинжида ноқонуний йўл тутаётган кимсаларнинг учраб туриши ачинарли ҳолидир.

200 долларлик ИМЗО

Жасур ИРМАТОВ,
Тошкент шаҳар прокуратураси катта терговчиси

Кўп йиллар масъулиятли вазифаларда ишлаб, хасталиги туфайли ногиронлик нафақасига чиққан ҳамшаҳримиз Константин Егоров (исм-фамилиялар ўзгариши билан) ноғиронлик муаддатини узайтириш мақсадида Учтепа туманидаги ўзи рўйхатда турган оилавий поликлиникага йўл олади.

2-Гуруҳ ногирони бўлган К.Егоров барча шифокорлар текширувидан ўтиб, тиббий меҳнат экспертиза комиссиясига йўлланади, яъни 088-форма олиш учун тиббий назорат комиссияси шифокори Юлдузхон Жалоловнинг қабулига қиради. Аммо, керакли ҳужжатларни шифокор олдига қўйган қари-янинг ҳафсаласи пир бўлади.

Сабоби, тиббий назорат комиссияси шифокори Ю.Жалолова унга ногиронлик муаддатини узайтириб бермаслигини айтиб, туриб олади. Саккиз йилдан буён ҳар йили ҳеч бир муаммосиз ТМЭҚдан ўтиб келаётган К.Егоров изох сўрайди:

— Ахир йил сайин касалим зўрайиб бораётган. Буни бошқар билмасам сизлар биласизлар-ку! Ноғиронлик нафақаси олмаслигимга бирор асос борми?

— Гап бунда эмас, — дейди унга синовчан назар ташлаган Ю.Жалолова, — фақат... Биласиз, мен имзо қўймасам ногиронлик муаддатини узайтира олмайсиз. Бу энди нафақа ололмайсиз дегани.

— Ҳўш, имзо қўйишнингиз учун мен нима қилишим керак,

— сўрайди сабр қосаси тўла бошлаган К.Егоров.

— 200 доллар олиб келинг, имзо қўйиб бераман, — дейди очикдан-очиқ тамағирлик йўлга ўтиб олган Ю.Жалолова.

— Сиз имзо қўйиб беравering, мен иложини қилган куним олиб келиб бераман шу пулни, — дейди ноиллож қолган К.Егоров.

— Йўқ, олдин пулни олиб келасиз, кейин ҳужжат тайёр бўлади, — гапни қисқа қилади Ю.Жалолова.

К.Егоров шифокорнинг ўзини тутишидан қўрқиб, айтилган пулни олиб келмаси иши битмайди. Инсофга чақирилдан фойда йўқ. Ҳуллас, эртаси кuni талаб қилинган пулни олиб келишни айтиб, шифокор қабулидан чиқди. Аммо бундай бедодликни ҳазм қиллолмай, ҳуқуқ-тартибот органига тегишли тартибда ариза билан мурожаат қилади.

Унинг аризаси бўйича ўтказилган тезкор тадбир чоғида туман тиббий назорат комиссияси шифокори Ю.Жалолова жиноят устида — 2-гуруҳ ногирони К.Егоровдан 200 АҚШ долларини пора тариқасида олган вақтида ушланди.

Жиноят ишлари бўйича Шайхонтоҳур туман судининг ҳукми билан тамағир шифокор тегишли жазосини олди.

Салкам 35 йилдан буён соғлиқни сақлаш тизимида ишлаб келиб, порохурилик жиноятига қўл ургани учун жазога тортилган шифокорнинг тақдирини қилларгадир сабоқ бўлса, ажаб эмас.

Бугун ОИТС билан касалланганлар сони дунё бўйича 40 миллиондан ошиб кетган. Дунё бўйича йилга 5,5-6 миллион одам ОИВ юктирмоқда. Ва ушбу хасталикдан 3-3,1 миллион киши оламдан кўз юммоқда. Республикамызда бу вирусни юктириб олганларнинг 52 фоизини эркеклар, 48 фоизини аёллар ташкил этади.

Бу дарди беъаво илатга нисбатан билиб-билмасдан содир қилганлар дейиш ҳаммиша ҳам ўринли бўлавермайди. Сабоби, бу бало кўпинча зино, бетартиб ҳаёт тарзи туфайли вужудга келиши ҳеч кимга сир эмас.

Суднинг қора курсисидан ўтирган аёл — айбланувчи Лилия Авдеева (исм-фамилиялар ўзгариши билан) содир этган жиноятни нима деб аташнинг билмайди киши. Аммо шуниси аниқки, унинг жинояти қотилликдан кам эмас.

"Эҳтимол, энди бу гапларимнинг фойдаси йўқдир. Лекин илгариги муносабатларимиз ҳаққи хурмати, кўзингни оч, Лилиядан узоқроқ юр..."

Собиқ севгилисининг бу гапларини эшитган Максим кулгудан ўзини тийламади.

— Сенга нима бўлди? Рашк қилаяпсанми? Ахир муносабатларимизга нукта қўйган ўзинг эмасми?"

— Мен жиддий гапираялман. Лилияни кимлигини биласаними ўзи?"

— Нега билмас эканман? У менинг биринчи муҳаббатим. Уни қайта топганимдан жуда бахтиёрман, — атайин охириги сўзига ургу бериб гапирди Максим.

— Нодонсан, Максим, нодонсан. Наҳотки ҳамма билган нарсани сен билмасанг...

— Ҳўш, нимани билишим керак экан?"

— Бирга яшаб юрганнинг Лилия СПИДга чалинганини билмайсанми?"

Максим бирдан ҳушёр тортиди:

— Энди ошчвординг. Бунақа гаплар учун жавоб беришингга тўғри келади.

— Сенга ачинганимдан гапирдим. Яна ўзинг билсан.

Венера шу сўзларни айтиди-ю кетди. Максим унинг гапларини аввалига жиддий қабул қилмади. "Рашик келаяпти. Уни ташлаб Лилия билан яшаётганим унга алам қилаяпти".

Ялтираган олтин бўлолмас...

Хар бир ялтираган нарса олтин бўлавермас экан. Шамшод Холиқов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) энди бу ҳикматнинг маъносини жуда яхши англаса керак. Суд мажлисида жабрланувчига сўз берилганда, у қуюнганча бошидан ўтказганларни гапириб берар экан, беихтиёр кўзлари ёшга тўлди...

«...Онам бир маърақага бориб, амманнинг бухорolik таниши Дилрабо Сафарова одамларни Россияга ишга олиб кетаётганмиш, ойига 400 АҚШ доллари миқдорда иш ҳақи берамиш, еб-ичиш, ётқозганча бепул экан, иссиқ кийим-бош, йўл харажатлари ҳам ўз ҳисобидан, деган гапни олиб келдишар тинчим йўқолди. Ишсиз юганим учун бу миш-мишлар хаёлимни олди. Танишларимнинг бир нечаси Россияда ишлаб, бойиб қайтганини эшитганим. Ушаларга хавас қилибман.

Ўйлаб ўтирмай Дилрабо опага учрашдим. У онамнинг айтган гапларини тасдиқлаб, «Паспортигни алмаштир, мuddати тугай деб қолибди. Пулинг бўлмаса, мен бери тураман, — деб 50 минг сўм узатди. — Яна 4-5 нафар йигитларни ёнингга олсанг яхши бўларди, уларнинг ҳам йўл харажати ўзимдан бўлади», — деди қатиъятлик билан. «Карами кенг» онамнинг дадил гапиришларию, саҳийлигидан яхши кишиларга дуч келдим, деб ўйлабман.

Афсуски, бу ширин сўзлар, ҳавойи ваъдалар ортида ўзга нарса яширин экан. Онамнинг «марҳамати» билан паспортини янгиладим. Амманнинг икки ўғлини ўзимга ҳамроҳ қилиб, 2008 йилнинг 15 октябрга опа бошчилигида Россиянинг Уфа шаҳрига, сўнгра Пермга бордик. Бизни Илхом Муртазов, яъни Дилрабо онамнинг эри кутиб турган экан. Тошкентдан чиққанмизда ҳужжатларимизни йигиб олишганди, қайтиб қўлимизга беришмади. Эртасига ёғоч кесиш цехига бордик. 17 октябрда цехда иш бошладик. Бошида яхши овқатлантиришди. Бу ердаги зўр шароитни мактаб, қариндош-танишларингизга кўнгирак қилиб, тақлиф қилинганлар, ички керак дейишса, уларга ишониб, яна 4-5 нафар қариндошларимизни чақирибмиз. Улар келгач, бизни бошқа ёғоч кесиш цехига олиб боришди. Ана шунда алданганимизни билдик.

Бу ерда ҳар уч киши битта станокда кунига 5 кубдан кам бўлмаган тахта кесиши, ойига 400 АҚШ доллари иш ҳақи олишини айтишди. Оёқ ости зах, уйлар совуқ, берган овқатлари қорин тўйдирмасди. Йўл харажатларию паспортимни олишга кетган пулларни рўқач қилиб, бўйнимга анча-мунча қарз юкини осишган эди. Ҳамроҳ-

Холмурод БАХРОНОВ, Шофиркон туман прокурори
Шахло БАҚОЕВА, журналист

ларим ҳам мендан қолишмасди. Мен бундай ҳўрликларга илгари сира дуч келмаганим. Эрта тондан кечгача иш, овқатланишга ҳам ҳолимиз қолмай ухлаб қолардик. Ҳаммасига кўнгандик, аммо хўжайинларнинг ҳақоратларига чидай олмадик. Шергимиз бетоб бўлиб қолганида мажбурлаб ишга чиқаришди. Қараб тура олмадим, «нега уни уряясиз, ахир бетоб-ку», деганимни биланман, бошимга мушт тушди...

Ўзбекистонга қайтишга шайландим. Аммо, И. Муртазов оила аъзоларингизга телефон қилиб айтинганлар, улар хотиним Дилрабога 4 млн. сўм пул келтириб беришсагина, қайтишларинг мумкин, — деганида турган жойимизда қотиб қолдик.

— Ахир пул йўқлигидан шу ерларга келдик-ку... Одамгарчилик қаерда қолди, ака?!

«Афсуски, гапларимиз бефойда эди. Виждонини пулга алмаштирганлар ҳеч нарсадан қайтишмасди. Уйга телефон қилиб, бу ҳақда билдирдик. Улар биздан хавотирга тушиб, Дилрабо опага 1 млн. 580 минг сўм пул беришибди. Қўлимизга 2 минг рубль (100 минг сўм бўлади) пул тутқазиб, ниҳоят завоб беришди. Паспортларимизни бир амаллаб олиб, йўлга тушдик. Шунча қийналиб топган пулимиз йўлкарага ҳам етмади.

Тошкентдан Гиждудинга қатнайдиغان автобусларга қарзга миниб, кишлоғимизга минг азоб билан қайтдик. Эркинлик нималигини, озодлиқнинг гаштини туйдим, аммо соғлиғимни йўқотдим».

Чет элда сарсон бўлиб, кулик азобини тортган Ш. Холиқов ва унга ҳамроҳ бўлган йигитларнинг кечмишлари изтироби.

Суд ҳукми билан Илхом Муртазов 6 йил мuddатга озодликдан маҳрум қилинди.

Тавбасига таянмаган эди

Шавкат МАРДОНОВ,

Жиззах вилоят прокуратураси бўлим бошлиғи

Фаллаорол туманида яшовчи Нёъматулла Тошмаматов «хассасини неча бор йўқотса-да» ҳаётда тўғри йўлни топишни ис-тамайдиغانлар хилидан экан. Акс ҳолда у биринчи бор жиноят содир этиб, жазосини олгандаёқ бундан тўғри хулоса чиқарган бўларди.

Афсуски, у нафақат биринчи, балки ундан кейинги жазолардан ҳам хулоса чиқаришни ўзига эп кўрмади. Бундай дейишимиз бежиз эмас. Чунки Н. Тошмаматов 1990 йили Фаллаорол туман суди томонидан бир йилга, 1992 йили яна шу суд томонидан 5 йилга, 1997 йилда эса Дўстлик туман суди томонидан 8 йил мuddатга озодликдан маҳрум қилинган эди.

Нёъматулланинг судланишлари бу билан тугамади. У 1997 йили Фаллаорол туман суди томонидан 20 йил мuddатга озодликдан маҳрум этилди. Вилоят суди раёсатининг қарорига қўра бу ҳукм ўзгартирилиб, унга 15 йил мuddатга озодликдан маҳрум этиш жазоси белгиланди. 2001 йил 22 августдаги «Амнияти Тўғрисида» - ги Фармонга асосан у жазонинг ўталмаган қис-мидан озод қилинди.

У сўнги марта содир этган жиноят иши учун 2002 йили жиноят ишлари бўйича Фаллаорол туман судининг ҳукмига қўра 8 йил мuddатга озодликдан маҳрум этилиб, 2010 йили жазони тўлиқ ўтаб, озодликка чиққанди.

Оралдан ҳеч қачна вақт ўтмасдан Нёъматулла Тошмаматов яна ўғирлик жиноятини содир этди. Аниқроғи, 2010 йил 27 октябрга утар кечаси Дўстлик шаҳридаги «Ҳамза» маҳалласи Ш. Нодиров кўчасида яшовчи Илхом Холмуродовнинг ҳўр-лисига яширин равишда қирган Н. Тошмаматов, ҳовлида турган 350 минг сўмлик «RAMBO» русу-ли спорт велосипедини ўғирлаб чиқди. Аммо со-тишга улгурмади. Аниқроғи, Жиззах шаҳрида ИИБ ходимлари бу ишга тўсқинлик қилиб қолишди.

Нёъматулла Тошмаматовнинг бу қилмиши жиноят ишлари бўйича Арнасой туман судида қўриб чиқилиб, у 8 йил мuddатга озодликдан маҳрум этилди.

Халқимизда «Тинмасанг-тинсан» деган нақл бор. Тавбасига таянмаган Нёъматулла умрининг яна 8 йилини темир панжара ортида ўтказадиган бўлди.

Халқаро ҳуқуқ нормалари амалда

Ш. СУЛТОНОВ,
Фаргона шаҳар прокуратураси қапта терговчиси

варакайга иккита корхонани бошқара бошлади. Аммо, икки кўеннинг ортидан юрган борки, қуруқ қолади, деб билиб айтишган экан. Л.В.Цой ўз тажрибасида бунга амин бўлди. У ўзича Алининг дўпписини Валига кийдириб, ёки «Коском-Водий» қўшма корхонаси маблагларининг муайян қисминини «Прайвит чайн»нинг ҳисоб рақамига ўтказиш ва бунинг акси-ча иш тутиш орқали фойда, даромадни қўлайтириб бормоқчи, муайян қисминини ўзлаштирмоқ-чи бўлган эди. Лекин, қаттиқ янглишди. Узгаларни алдайман, деб аввало ўзини алдди.

Бозор инфраструктурасини ўрганиб бораётган ишбилармон айни чоғда тиббиётда ишлатиладиган «Прима» момик пахта-сига эҳтиёж ортганини кўриб, йирик ишга қўл уришни кўзла-ди. Воситачилик эвазига мўмай фойда қўриши мумкин, бироқ аввал улгуржи харидорни топи-ши керак. Л.В.Цой Тошкент шаҳридаги «Шотол Ко ЛТД» МЧЖнинг раҳбари Фулом Дже-ланининг қўйнига қўл солиб кўрди.

— Момик пахта корхонасида оғайнилар бор, қанча десам, шунча етказиб беришади, — дея уни ишонтирди. Шу тариқа у билан бирин-кетин иккита — салкам 9,5 млн. сўмлик ва 4 млн. сўмлик шартномаларни ту-

зига муваффақ бўлди. Ф.Джелани ўзи «Прима» пахтаси учун «Прайвит чайн» қўшма корхона-сининг ҳисоб рақамига маблаг туширибгина қолмай, «Сулейман Компани», «Сино» фирма-лари орқали ҳам 3,5 млн. сўм маблаг ўтказдириди. Л.В.Цой ҳисоб рақамига 13,5 млн. эмас, 17 млн. сўмдан зиёд пул туш-ганини кўриб босар-тусарини билмай қолди. Бироқ, ушбу пул-ча тиббиёт момик пахтасини ха-рид қилиш ва харидорларга ет-казиб беришдан иборат мажбу-риятини адо этишга ошиқмади. «Авал бу пулни айлантририб олай. қарзлардан қутулай, момик пахтини етказиб бериш қочмайди» дея енг шимарини қўша киришди. Ҳисоб рақами-даги маблагни ҳар хил маҳсу-лотларни олиб сотишдан таш-қарли турли корхона ва фирма-лардан, солиқ ва бошқа тўлов-лардан қарзларини қоплашга сарфлаб адо қилди. Шартнома бажарилишини, «Прима» момик пахтаси етказиб берилишини талаб қилаётган «Шотол Ко ЛТД» корхонасининг раҳбари-га қорасини кўрсатмай қўйди. Корхона раҳбари Ф.Джелани ҳўжалик судига даъво аризаси билан мурожаат қилиб, «Прай-вит чайн» қўшма корхонасини пулни ундириб беришни сўра-ди. Республика Олий ҳўжалик суди томонидан жавобгардан

даъвогар фойдасига фойзалари-ни ҳам қўшиб 18,7 млн. сўм ундириш ҳақида қарор қабул қилинди. Л.В.Цой оёғи қуйган товқудай типирчилаб, қарз тўла-гани пул излашга киришди. Ниҳоят, медицина момик пахта-си етказиб беришни ваъда қилиб олгану ишлатиб юборган пулнинг ярмини қайтариш йўли-ни топди. «Коском-Водий» қўшма кор-хонасининг ўзи бошқараётган Фаргона филиали газнасига кели-либ тушаётган нақд пулларни «ўзим банкка топшираман» дея газначидан олиб қўяверди. Банк газнасига топширмасдан қарз-ларига тўлайверди. Шу тариқа салкам 10,8 млн. сўм маблагни «Коском-Водий» қўшма корхо-насининг банкдаги ҳисоб рақа-мига топширмасдан ўзлашти-риб юборди. Айнан уша паппа-да қўшма корхонанинг фаолият-ти тафтишдан ўтказила бош-ланди. Аниқланган ҳолатлар бўйича жиноят иши қўзғатила-нидан кейин Л.В.Цойга сичқон-нинг уйи минг танга бўлиб қолди. «Россияга кетворсан, топишолмайди», дея думини ҳода қилиб қочди.

Ийлар ўтди, излар босиди,

дея хомтама бўлиб юрган «иш-билармон» 2009 йили Россия ҳўқуқни муҳофаза қилиш орган-лари томонидан ҳибсга олинди. Жиноий қилмишда айбланиб бошқа мамлакатда яширинишга уринганларни ушлаб юртига экстрадиция қилиш тўғрисида-ги халқаро ҳуқуқ нормалари ҳамда Ўзбекистон ва Россия давлатлари орасидаги қўриқилган битимга мувофиқ равишда Л.В.Цой 2010 йили Санкт-Пе-тербург шаҳридаги тергов ҳибсхонадан Фаргона шаҳрига этап қилиб келтирилди.

Тергов ва суд жараёнида у айбига тўлиқ иқроор бўлди. Унинг айби гувоҳларнинг шо-ҳидликлари, ҳужжатли далил-ларга орқали ҳам тасдиғини топ-ди. Етказилган зарарининг ўрни-ни тўлиқ қоплаган судланувчи-га муруват кўрсатилди. Прези-дентимизнинг 2002 йилги Ўзбе-кистон Конституцияси қабул қилинганга ўн йил тўлиши му-носабати билан Амниятия тўғри-сидаги Фармонига асосан жазо-ни ўташдан озод этилди.

Юқоридagi жиноят иши ми-солида кўрганмиздак, мамла-катимиз қўрилган экстрадиция борасидаги халқаро ҳўқуқий ҳўжатлар ҳамда давлатларо икки томонлама битимларга мувофиқ равишда ўз юртида жиноят содир этиб ўзга юртда яширинишга уринган айбланув-чи қўлга тушмай қолмайди. Ҳибсга олинганда кейин эса ўзи фукароси бўлган, жиноий қил-мишда айбланиб қочиб яши-рингани учун қидирув эълон қилинган мамлакатда экстради-ция қилинади. Тергов харакат-лари қайта тикланиб, иши суд-да қўрилади. Демак, жиноий муқаррарлиги принципи жино-ят содир этилишини жиловлов-чи тасъирчан воситалардандир.

Тадбиркорга мададкормиз

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик иқтисодиётнинг тез ўзгариб турадиган бозор талабларига жавоб беришни таъминлайдиган замонавий тузилмаларни шакллантиришда, янги иш ўринларини ташкил қилишда ва аҳоли даромадларини оширишда муҳим роль ўйнайди. Шунинг билан Давлатимиз раҳбарининг ташаббуси билан амалга оширилаётган тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлаш ва уларнинг ҳуқуқий ҳимоясини таъминлаш алоҳида аҳамият касб этмоқда.

2011 йилнинг "Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили" деб аталиши ҳам бунинг ёрқин далилидир.

Маънавиятимизда янги мулкдорлар синфи жадал шаклланаётган, кичик ва хусусий корхоналар, тадбиркорлик билан шуғулланувчи юридик ва жисмоний шахслар юзага келаятганлигининг гувоҳи бўлиб турибмиз. Шунинг билан олган ҳолда Президентимиз ҳамда Хукуматимиз томонидан бир қанча қонун, Фармон ва қарорлар қабул қилинди.

Молия хизматлари бозорида ўз этакчи мавқеини мустаҳкам сақлаб келаятган "Асака" Давлат-акциядорлик тижорат банкининг Тошкент шаҳар Шайхонтоҳур филиали ўз ваколатлари доирасида мижозларга барча турдаги банк хизматларини, жумладан, ҳисоб-касса хизматлари, пул маблағларини сақлаш, миллий ва хорижий валютада кредитлар ажратиш каби хизматларни тақдим этмоқда. Аҳолидан ва юридик шахслардан жалб этилган бўш пул маблағларини иқтисодиётнинг муҳим ишлаб чиқариш соҳаларига самарали равишда йўналтириб, банк бу маблағларни омонатчиларнинг, мижозларнинг ва акциядорларнинг манфаатларига мос равишда қўлайитириб бормоқда.

Кичик бизнес вақилларига, тадбиркорларга филиалнинг малакали мутахассислари маслаҳат ва амалий ёрдами кўрсатиб келмоқдалар. Филиал мижози бўлган ҳар бир тадбиркор ўзининг банк хизматига оид саволлари билан "Асака" банкнинг Бош офисида ва филиалнинг ўзида ўрнатилган "Ишонч телефонлари" орқали банкнинг тегишли раҳбарларига мурожаат этишлари мумкин.

Филиал томонидан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларини молиявий қўллаб-қувватлаш, уларга қўлайликлар яратиш ва хизмат кўрсатиш маданиятини ошириш мақсадида алоҳида "Тадбиркорлар хонаси" ташкил этилди.

"Тадбиркорлар хонаси" да банкнинг юқори малакали мутахассислари кичик бизнес субъектлари ва хусусий тадбиркорларга, уларни қизиқтирган барча масалалар юзасидан тўлақонли тушуниришлар бериб, мижозларни барча саволлари ва муаммоларини қисқа муддатларда ҳал қилмоқдалар. "Тадбиркорлар хонаси" кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари фойдаланишлари учун барча зарурий техник воситалар, кўргазмалли стендлар ва меъёрий ҳужжатлар билан жиҳозланган.

Шу билан биргаликда, фи-

лиалдаги барча минибанкларда ҳам Тадбиркорлар бурчаги ташкил этилган бўлиб, мунтазам равишда тадбиркорлар фаолиятига оид янги меъёрий ҳужжатлар билан бойитиб борилаётган.

Хозирги кунда Тошкент шаҳри ва хусусан Шайхонтоҳур тумани аҳолиси ва кичик бизнес субъектларига қўлайликлар яратиш мақсадида филиал таркибига 3 та мини-банк, 1 та махсус касса, 57 та жамғарма ва коммунал тўлов кассалари фаолият юритмоқда.

Банк филиали юқорида қайд этилган мини-банк, махсус, жамғарма кассалар ва коммунал тўлов кассалари орқали мижозларга барча турдаги банк хизматларини кўрсатиб келмоқда. Жорий йил 1 март ҳолатига филиал активлари миқдори 119,0 млрд. сўмни ташкил этди. Активлар миқдори йил бошига нисбатан 14,5 млрд. сўмга ёки 13,9 фоизга ўсди.

Филиал бўйича кредит портфели 2011 йил 1 март ҳолатига 94,2 млрд. сўмни ташкил этди. Шундан узоқ муддатга берилган кредитлар 82,3 млрд. сўмни ёки кредит портфелининг 87,3 фоизини ташкил этди.

Филиал томонидан 2011 йилда кичик ва хусусий тадбиркорликни ривожлантиришга миллий валютада жами 15,8 млрд. сўм миқдорига кредит маблағлари ажратилди ва бунинг натижасида 593 нафар янги иш ўринлари яратилди.

Шунингдек, банк томонидан Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Озиқ-овқат товарлари ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва ички бозорга тўлдиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги 2009 йил 26 январдаги 1047-сонли Қарорига асосан 1843,9 млн. сўм, "Ноозик-овқат товарлар ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва ички бозорни тўлдиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги 2009 йил 28 январдаги 1050-сонли Қарорига асосан 14147,7 млн. сўм миқдорига кредит маблағлари ажратилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2004 йил 25 майдаги "Ўзбекистон хотин-қизлар қўмитаси фаолиятини қўллаб-қувватлаш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги 3434-сонли Фармони асосан филиал томонидан 792,0 млн. сўм миқдорига кредит маблағлари ажратилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2010 йил 6 апрелдаги "Тижорат банклари

инвестицион фаоллигини ва молиявий барқарорлигини янада ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги 1317-сонли Қароридан тижорат банклари зиммасига бир қатор вазифалар юклатилди. Президентимизнинг ушбу қарори ижросини таъминлаш мақсадида филиал томонидан тегишли чора-тадбирлар режаси ишлаб чиқилиб, жорий йил давомида қўйидаги ишлар амалга оширилди.

Филиал ресурс базасини ошириш, жалб этилган пул маблағларини асосан иқтисодиётнинг реал секторига фаолият кўрсатаётган, ишлаб чиқаришни модернизация қилишга ва янги технологияларни сотиб олишга йўналтирилган лойиҳаларни молиялаштиришга сарфбар қилиш мақсадида аҳоли ва хўжалик юритувчи субъектларнинг бўш пул маблағларини узоқ муддатли депозитларга жалб этишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Юртбошимизнинг 2008 йил 20 февралдаги "Тижорат банкларидаги аҳоли омонатлари шартларини либераллаштириш ҳамда кафолатларини таъминлашга доир қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида"ги -3968-сонли Фармонига асосан банклардаги омонатларга қўйилган аҳолининг бўш пул маблағлари ва олинмаган даромадлари барча турдаги солиқлардан озод этилганлиги, маблағларни чекловларсиз тасаруф этиш ҳуқуқининг берилиши каби қўлай имконият ва имтиёзларнинг яратилгани аҳолининг банк тизимига бўлган ишончини янада мустаҳкамлаш имконини берди. Мазкур фармон ижросини таъминлаш борасида "Асака" банкнинг Тошкент шаҳар Шайхонтоҳур филиали томонидан ҳозирги кунда аҳоли эътиборига 88 дан орტიқ миллий ва хорижий валютадаги 4 янги омонат этилмоқда.

Аҳолининг бўш пул маблағлари омонатларга жалб этилиши янада рағбатлантириш мақсадида жорий йилнинг 2 ойи мобайнида миллий ва хорижий валютадаги 4 янги омонат жорий этилди.

Жумладан, сақлаш муддати турлича ва фоиз даромадлари юқори бўлган омонатлар сирасига "Тухфа", "Барқарор-1", "Баҳорги-1", "Сармоя", "Тадбиркор", "Даромадли-1", "Самарали", "Ёшларга", "Талабалар учун", "Файзли-1", "Эҳтиром" каби ва бошқа омонатларни киритиш мумкин.

Мазкур омонатлар ўзининг қўлай шартларига эгаллиги би-

лан қўллаб мижозлар қизиқшини уйғотмоқда.

Миллий ва хорижий валюталардаги омонатлар ҳамда пластик карточкалар эгалари сонинда тўхтовсиз ўсиб бораётганлиги банк хизматлари бозорида банкнинг тўғри маркетинг сиёсатини олиб бораётганлигидан далolat беради.

Миллий ва хорижий валюталардаги аҳоли омонатлари қолдиги ўтган йил шу даврига нисбатан 3303,4 млн. сўмга ўсиб, жорий йил 1 март ҳолатига 12291,3 млн. сўмни ташкил этди. Жамғармалар қолдиги ўтган йил шу даврига нисбатан 136,8 фоизга ўсди.

Банк айланмасига бўш пул маблағларини жалб этишни янада ошириб бориш мақсадида ҳозирги вақтда филиал томонидан янги банк хизматларини жорий этиш, шу жумладан, пластик карталар ҳисоб-китоб тизимини ривожлантириш, савдо нуқталарига савдо терминалларини ўрнатишни кенгайтириш бўйича амалий ишлар олиб борилаётган.

Хозирги кунда филиал томонидан жами 22120 донга сўм пластик карталар муомаласига чиқарилди. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан ушбу кўрсаткич 11902 донга ёки 216,5 фоизга оширилиши таъминланди.

Пластик карталар орқали ўтказилган транзакциялар миқдори 17 млрд. 640 млн. сўмни ташкил этди.

Филиал сўм пластик карталарни муомаласига чиқаришни бошлагандан буён корхона ва ташкилотлар билан иш ҳақи лойиҳаларини жорий этиш бўйича фаол ишларни амалга оширишмоқда.

Хозирги кунга келиб банк томонидан жами 340 дан ортиқ иш ҳақи лойиҳалари жорий этилган бўлиб, 16563 мингдан зиёд ишчи ва хизматчиларга иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловлар пластик карточкалар орқали амалга оширилмоқда.

Филиал томонидан чиқарилган пластик карточкалар орқали 17 млрд. 172 млн. сўм миқдоридagi тўловлар амалга оширилди. Бу эса аҳолининг "Асака" банк сўм пластик карточкаларига бўлган ишончини янада ортаётирилганлигидан далolat беради.

Бундан ташқари, Ўзбекистон Республикаси ҳудудида кўп хизмат сафарларига чиқадиган тадбиркорлар, фирма ва корхоналар раҳбарларига банк хизматларидан фойдаланишда янада қўлайликлар яратиш мақсадида банкимиз томонидан корпоратив пластик карталар жорий этилган бўлиб, ушбу хизматдан 77 нафар банк ми-

жозлари(шундан 55 таси юридик шахслар, 22 таси ЯТТлар) фойдаланмоқда.

Филиал томонидан жорий йилнинг ўтган даври мобайнида Тошкент шаҳри ҳудудида фаолият кўрсатаётган мижозларга жами бўлиб 302 та ҳисоб китоб терминаллари, шу жумладан, 286 та савдо ва 16 та касса терминаллари ўрнатилди.

Бундан ташқари, филиал томонидан мижозларга берилган савдо терминалларнинг қўлайлик тарафларидан бири, бу фаолият жойидан узоқлашмаган ҳолда телефон тармоғи орқали инкассация, яъни савдо қилинган маблағларни банкдаги ҳисоб varaғига тўғридан-тўғри тушириш имконини беради. Бу эса мижозларга вақтдан тежаш имкониятларини яратмоқда.

Банк мижозларига янада қўлайлик яратиш мақсадида филиал томонидан инфокиоск ва банкомат ўрнатилди.

Инфокиоскда аҳоли ўз ҳисоб рақамидagi пул маблағларини пластик карточкаларга юкляб, пластик карточка орқали коммунал хизматлар учун тўловларни, уяли алоқа хизмати ва бошқа хизматлар учун тўловларни банк ходими иштирокисиз ва ҳеч қандай қоғозбозликларсиз амалга оширишмоқда.

Бундан ташқари, аҳолига хизмат кўрсатиш сифат даражасини янада оширишда филиалга қарашли бўлган барча мини-банк, жамғарма ва махсус кассаларга ҳисоб-китоб терминаллари ўрнатилган. Ушбу мини-банклар аҳоли гавжум жойларда жойлашган бўлиб, пластик карточкалар орқали барча турдаги тўловларни амалга ошириш имконини бермоқда.

Аҳолидан коммунал тўловларни қабул-қилиш шохобчларида пластик карточкалар орқали ҳозирги кунда автосаноат тизимига кирувчи йирик корхоналарга ва бошқа корхоналарга иш ҳақи лойиҳалари асосида ишчи-ҳодимлар иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловлар амалга оширилмоқда. Ишчи-ҳодимларга қўлайлик яратиш мақсадида ушбу корхоналарга банк томонидан ҳисоб рақамлардаги маблағларни пластик карточкаларга ўтказиш учун терминаллар ўрнатилган бўлиб, кенг қамровда ишлатилиб келинмоқда.

"Асака" банк Шайхонтоҳур филиали кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари ҳамда бошқа мижозларга кўрсатилаётган хизматларини турларини кўпайтиришга ва сифатини яхшилаш бўйича олиб бораётган ишларини янада фаоллаштирадilar. □

Д.ХОЖИЕВ,

"АСАКА" банк Шайхонтоҳур филиали бошқарувчиси

Ўтганларнинг охирати обод бўлсин!

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси жамоаси ва Қорақалпоғистон Республикаси прокуратураси жамоаси Қорақалпоғистон Республикаси прокурорининг ўринбосари Салом Самадовга онаси

БИБИРАЖАБ аянинг

вафот этганлиги муносабати билан қўқур таъзия изҳор этади

